

การละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรมคดีการเสียชีวิตเด็กหญิง บ้านกกกอก จากการนำเสนอข่าวของสื่อโทรทัศน์

Infringement of Crime Victim's Rights by News Reporting of the Murdered Girl in Ban Kok Kork Village

ดำรงฤทธิ์ ยอดขลุ่ย¹ และ ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม²

วันรับ: 25 พฤษภาคม 2566 วันแก้ไข: 28 มิถุนายน 2566 ยอมรับ: 7 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการละเมิดสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม อุปสรรคและข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามจริยธรรมและเสนอแนวทางการรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์เพื่อปกป้องสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงสถิติการนำเสนอและการสัมภาษณ์โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ รวมทั้งสิ้น 15 คน ได้แก่ นักข่าว ช่างภาพ จำนวน 4 คน ประธานกรรมการจริยธรรมวิชาชีพ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย นักวิชาการด้านการสื่อสารมวลชน จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่รัฐด้านความมั่นคงของมนุษย์และสิทธิเด็ก จำนวน 2 คน ตำรวจ จำนวน 2 คน ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครนายก กรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม จำนวน 1 คน ครอบครัวของเหยื่ออาชญากรรม จำนวน 1 คน เฉพาะการนำเสนอข่าวคดีฆาตกรรมเด็กหญิงที่หมู่บ้านกกกอกของไทยรัฐทีวีและอมรินทร์ทีวี ช่วงวันที่ 11 พฤษภาคม 2563 – 31 ธันวาคม 2564

ผลการศึกษาพบการละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรมด้วยเนื้อหาชี้นำ เปิดเผยเรื่องส่วนตัว สร้างอารมณ์ร่วม การสัมภาษณ์ข้อกล่าวหาร้ายแรงกระทบต่อชื่อเสียง การเปิดเผยแหล่งข่าวที่เสี่ยงอันตราย การสัมภาษณ์เด็ก การกดบันทึกภาพโดยไม่แจ้งขออนุญาต การละเมิดความเป็นส่วนตัว การทำร้ายความรู้สึก การเปิดเผยสมาชิกครอบครัว นำเสนอเรื่องไสยศาสตร์ การกระตุ้นความแตกแยกเกลียดชัง กระทบความสัมพันธ์ ใช้ข้อมูลแวดล้อมของเด็กและภาพเบลอเฉพาะใบหน้า ปัญหาครอบครัว การทำให้เด็กเครียด อุปสรรคและข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามจริยธรรม ได้แก่ ด้านการแข่งขันเชิงธุรกิจ ด้านองค์ความรู้ ด้านการควบคุมด้วยการบังคับใช้กฎหมายจริยธรรมเพื่อควบคุมจริยธรรมสื่อ ด้านการถูกแทรกแซงด้วยสื่อออนไลน์ ด้านความต้องการของผู้รับชม และแนวทาง ได้แก่ ยึดความถูกต้อง เคารพสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ความรับผิดชอบต่อสังคมและประโยชน์สาธารณะ และปกป้องเด็กและเยาวชนอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ: เหยื่อ, ข่าวอาชญากรรม, สื่อมวลชน, สิทธิเหยื่ออาชญากรรม

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม, คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม, มหาวิทยาลัยรังสิต (ผู้ประพันธ์บทความ)

² รศ.ดร., อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

This study aimed to examine instances of violated victim's rights, and the obstacles of ethical standards, and television media coverage guidelines, with a focus on safeguarding of the victims' rights. This research used statistical data collection, presentations and interviews with 15 key informants consisting of 4 informants of journalists and photographers, 4 informants of the Chairman of the Radio and Television Reporter Ethical Committee and academicians of journalism, 2 government officials related to human security and children's rights, 2 police officers, a associate judge of the Nakhon Nayok Juvenile and Family Court, and a member of the victim's family. This study focused on analyzing the news coverage of the murder case of a girl in Kok-Kork Village, as reported by Thairath and Amarin TV from May 11, 2020 to December 31, 2021.

This study revealed instances including infringed crime victims' rights upon the use of suggestive content and the personal matter reveal, emotionally charged content creation, the pursuit of interviews containing serious allegations affecting individuals' reputations, the exposure of harmful news sources, the interviewing of children without appropriate consent, the unauthorized recording of individuals, privacy violations, the emotional distress infliction, the disclosure of family members' identities, the presentation of superstitions, the promotion of division and hatred negatively impacting relationships, children's environmental data use, and the family problems, and stress placed on children. The obstacles of ethical compliance included business competition, knowledge, law enforcement, ethics enforcing media ethics, interference from online media platforms, and the viewers' needs. The guidance comprises the importance of accuracy, upholding individuals' rights, respecting familial rights, safeguarding reputations, fulfilling social responsibilities, promoting the public good, and ensuring children and youth protection.

Keywords: Victim, Crime News, Mass Media, Victim Rights

1. บทนำ

การรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับคดีเด็กหญิงอายุ 3 ปี คนหนึ่งถูกฆาตกรรมที่บ้านกอกกอกซึ่งประชาชนสนใจและติดตามข่าวอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อโทรทัศน์ เหตุการณ์โศกของเด็กหญิงคนดังกล่าวนี้ เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2553 หลังพ่อ แม่ ญาติ เจ้าหน้าที่รัฐและชาวบ้านในพื้นที่ช่วยกันออกตามหาประมาณสี่วัน ชาวบ้านที่เก็บเห็ดพบศพในป่าลึกห่างออกจากทางเดินของชุมชนประมาณ 2 กิโลเมตร (ไทยรัฐ, 2563) ประธานกรรมการจริยธรรมวิชาชีพสื่อ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย วิจารณ์การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนว่าขัดจริยธรรมเพราะมีการชี้นำเนื้อหาด้วยการสันนิษฐานสาเหตุของการเสียชีวิตกระทบกับสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมรวมถึงครอบครัว ทำพิธีเพื่อสื่อสารกับวิญญาณ (อมรินทร์ทีวี, 2563) และยังบิดเบือนความจริงละเมิดความเป็นส่วนตัว ไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคลของแหล่งข่าวที่เป็นพ่อ แม่ และพี่สาวของผู้เสียชีวิตที่อายุต่ำกว่า 15 ปี (นิวทีวี, 2564) ชเนตติ ทินนาม คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิจารณ์สื่อโทรทัศน์บางแห่งว่าการนำเสนอข่าวความขัดแย้งในครอบครัว (เวิร์คพอยท์ทูเดย์, 2563) ความสัมพันธ์ลึกซึ้งภายในครอบครัวและญาติ ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ความแตกแยกภายในครอบครัว (พีพีทีวี, 2563ก) สื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์มีหน้าที่รายงานข้อเท็จจริง (ภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร, 2546) รายงานความจริงที่ตรวจสอบแล้วและคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม

วงกว้าง แต่ปัจจุบันสื่อพยายามนำเสนอเพื่อให้ตรงความต้องการผู้รับสาร (สฤณี อาชวานันทกุล, 2560)

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้มีมติกำหนดโทษปรับทางปกครองแก่บริษัท ทริปปเปิล วี บรอดคาสท์ จำกัด ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ช่องไทยรัฐทีวี (ช่อง 32) และ ช่องอมรินทร์ทีวี เอชดี (AMARIN TV HD) (ช่อง 34) เป็นเงิน 250,000 บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) ทั้งนี้ อาศัยอำนาจตามมาตรา 59 (3) ประกอบมาตรา 57 (2) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 เนื่องจากการออกอากาศรายการ “ไทยรัฐ นิวส์โชว์” ออกอากาศเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2563 และ รายการ “ทุบโต๊ะข่าว” ออกอากาศเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563 นำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กนักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศประกอบกับกระทำการนำเสนอข่าวการเสียชีวิตของเด็กหญิงในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (คดีน้องชมพู่) เป็นการนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาสาระเข้าข่ายเป็นการก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งมีผลให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจของประชาชนอย่างร้ายแรง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน โดยมอบหมายให้คณะกรรมการด้านผังรายการและเนื้อหารายการ เชิญเรียกตัวแทนทั้งสองแห่งมาเพื่อให้ความรู้ ข้อมูล แนวปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2563)

มารดาของเด็กหญิงที่เสียชีวิตได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล มาแอบถ่ายภาพไปเขียนข่าวทั้งที่ครอบครัวไม่อนุญาต แอบเข้าไปสัมภาษณ์ลูกสาวคนโตที่โรงเรียน โดยโกหกผู้บริหารโรงเรียนว่าพ่อแม่อนุญาตจึงต้องการให้สื่อช่องดังกล่าวออกจากพื้นที่ อีกทั้ง คณะกรรมการการกฤษฎีกา การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ได้รับการร้องเรียนจากครอบครัวเหยื่ออาชญากรรมและจากชาวบ้านก่อกวนว่าถูกสื่อมวลชนคุกคามเหมือนตัวเองเป็นสินค้าและถูกละเมิดความเป็นส่วนตัว (พีพีทีวี, 2563ข) ผู้ศึกษาจึงสนใจทำการวิจัยศึกษาเรื่อง การละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรมจากการนำเสนอข่าวคดีอาชญากรรมของสื่อโทรทัศน์

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้แนวคิดคำนิยาม เหยื่ออาชญากรรม ว่าเป็นผู้ได้รับผลกระทบรวมทั้งญาติและผู้ใกล้ชิดจากการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญา แต่ไม่รวมถึงภัยอื่น (ศรีสมบัติ ไซค์ประจักษ์ชัด, 2561) ประเภทของเหยื่อของ Benjamin Mendelsohn ได้แก่ (Mendelsohn, 1976)

1) Innocent Victim เหยื่อผู้บริสุทธิ์ไม่มีความตั้งใจหรือเข้าไปมีส่วนที่ทำให้ตนเองตกเป็นเหยื่อ ตกอยู่ในเหตุการณ์ เวลาและสถานที่ไม่ควรเกิดเหตุการณ์ร้ายขึ้น ซึ่งเหยื่อประเภทนี้ทำให้ในเวลาต่อมาถูกขยายการศึกษามุ่งไปเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของเหยื่อในอาชญากรรมมากขึ้น

2) The victim with minor guilt เหยื่อที่มีเข้าไปอยู่ในพื้นที่ เวลา สถานการณ์ที่เกิดเหตุอาชญากรรมขึ้นได้ แต่ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการกระทำผิด เพียงแต่เข้าไปในพื้นที่ที่มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นเป็นประจำ

3) Voluntary Victim ผู้เสียหายที่มีส่วนร่วมกระทำผิดทางอาญาอย่างสมัครใจ เช่น การค้ายาเสพติด การค้าประเวณี เป็นต้น

4) The guilty offender, guiltier victim ผู้เสียหายที่มีความผิดมากกว่าอาชญากรรม เป็นเหยื่อประเภทที่กระตุ้น ยั่วให้อาชญากรรมเกิดขึ้น เช่น การตะโกน การปาของใส่ผู้อื่น

5) Most Guilty Victim เหยื่อที่กระตุ้นให้เกิดการเริ่มต้นกระทำความผิดแต่ไม่สามารถควบคุมได้และสถานการณ์ทำให้จากผู้กระทำความผิดกลายเป็นเหยื่อ เช่น การปล้นร้านขายของแต่ถูกเจ้าของร้านยิงสวนกลับ

6) Simulating or Imaginary Victim คือเหยื่อที่มีความผิดปกติทางจิตและมีการจินตนาการว่าตนเองเป็นเหยื่อที่ถูกกระทำ

ประเภทของเหยื่อของ Hans Von Hentig (Von Hentig, 1948) ดังนี้

1) Young People คนหนุ่มสาวที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะยังอยู่ในการดูแลของผู้ใหญ่ ขาดความแข็งแรงทางร่างกาย ขาดวุฒิภาวะทางจิตใจและอารมณ์ ยังขาดความสามารถที่จะรับรู้การตกเป็นเหยื่อ ขาดความสามารถที่มีสิทธิด้านต่าง ๆ ในกฎหมาย ขาดความสามารถทางด้านเศรษฐกิจการหารายได้ เช่น เด็กที่ถูกบังคับที่โรงเรียน เด็กที่ถูกบังคับให้ค้าประเวณี เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจนก็ยิ่งมีความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อมาก ซึ่งในเหยื่อประเภทนี้มักจะประสบกับเหตุอาชญากรรมที่มีรูปแบบหลากหลาย สอดคล้องกับเหยื่อประเภท Innocent victim ของ Benjamin Mendelsohn

2) Females เป็นเหยื่อตามแนวคิดร่วมสมัยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน คือสตรีซึ่งเป็นผู้มีความอ่อนแอทางร่างกายโดยมีการพัฒนาปรับตัวตามสภาพวัฒนธรรมอย่างแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม ผู้หญิงที่แต่งงานบางคนจำเป็นต้องพึ่งพาผู้ชายในการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อในเหตุอาชญากรรมได้ง่าย ยิ่งไปกว่านั้นมีการกระทำที่ละเมิดไปถึงสิทธิทางร่างกายของผู้หญิงได้ง่ายโดยเฉพาะทางเพศ อาจนำไปสู่ความรุนแรง การใช้สารเสพติด การค้าประเวณี

3) The Old ผู้สูงอายุถือเป็นกลุ่มเสี่ยงคล้ายกับเด็กที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ง่าย เนื่องจากมีปัจจัยความอ่อนแอทางร่างกายและจิตใจ หรืออาจอยู่ภายใต้การดูแลของผู้อื่น อาจเกิดอาชญากรรมเกี่ยวกับร่างกาย การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน การถูกหลอกลวง ฉ้อโกง เนื่องจากมีกำลังทรัพย์ในระดับที่เสี่ยงตนเองได้ แต่ทางกายภาพอยู่ในวัยที่ความทรงจำเริ่มถดถอย

4) Mentally ill , Intellectually Disabled ผู้ป่วยทางจิต ผู้พิการทางสติปัญญา ถูกเอาเปรียบได้ง่าย เนื่องจากอยู่ในภาวะทุกข์ทรมานจากเงื่อนไขด้านสุขภาพจิต ทำให้การรับรู้ความเป็นจริงไม่ปกติ เป็นผลให้ต้องใช้ชีวิตอยู่บนบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดเหตุอาชญากรรมที่กระทบต่อชีวิต จิตใจและได้รับความทรมานมากขึ้น

5) Immigrants ผู้อพยพที่มีความแตกต่างออกไปจากสังคมและไม่เข้าใจสังคม วัฒนธรรม ภาษาหรือประสบกับภัยคุกคามจากการเนรเทศ ส่งผลให้เกิดความเสี่ยง การใช้ชีวิตในสังคมใหม่ย่อมเกิดความเสี่ยงที่จะถูกหลอกลวง การเข้าไปในพื้นที่เกิดเหตุอาชญากรรมโดยไม่รู้ตัว ส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิด้านต่างได้ง่าย

6) Minorities ชนกลุ่มน้อย หรือผู้ด้อยโอกาสทางเชื้อชาติซึ่งมักเป็นกลุ่มคนจำนวนน้อย ไร้อำนาจต่อรองกับกลุ่มใหญ่ ทำให้ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากร ไม่ได้รับการปกป้อง ถูกตั้งอคติ เกิดความเสี่ยงที่ไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในสังคม เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อ

7) Dull Normal เหยื่อที่เกิดจากการมีจิตใจซบเซาต่อเหตุการณ์รอบข้างที่เกิดถูกหลอกลวงได้ง่าย มักตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ง่าย คล้ายกับกลุ่มเหยื่ออาชญากรรมที่เกิดจากปัญหาสุขภาพจิต

8) The Depressed คือคนที่มีสภาพจิตใจตกต่ำ เศร้าหมองเป็นปกตินิสัย ทำให้พบเจอกับการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ทั้งยังมีลักษณะความเสี่ยงที่จะใช้สารออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท การรับรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อลดความเครียด ผลต่อการตัดสินใจ ขาดการใช้ทักษะเหตุผลกับกระบวนการคิด การคำนึงถึงผลดีและผลเสีย

9) The Acquisitive คือเหยื่อที่ต้องการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความโลภ เช่น การอยากได้กำไร จึงจูงใจให้ตนเองตกอยู่ในสถานะที่เสี่ยงจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จ หรือผลประโยชน์ มักตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมประเภทฉ้อโกง เพราะคิดเพียงประโยชน์ทางการเงินหรือสิ่งที่สร้างมูลค่าในเชิงกำไร

10) The Wanton: Von Hentig หมายถึงบุคคลที่มีความสับสน เสเพล คนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสี่ยง เช่น กิจกรรมทางเพศโดยไม่เลือก อาจเป็นเป็นโรคเรื้อรัง บางคนอาจพบกำลังใจในการดำเนินชีวิต บางคนมีอาการหลงตัวเอง หลอกตัวเอง มีความอิจฉาและมีความต้องการทำลายล้าง

11) The Lonesome and Broken-hearted คือผู้ที่เกิดการอยากร้าง การทอดทิ้ง ขาดคนใกล้ชิด มักจะตกเป็นเหยื่อของคนที่อยู่ใกล้ชิด ต้องการพึ่งพาผู้อื่นในด้านอารมณ์สูง มีแนวโน้มที่จะใช้สารเสพติด ถูกละเมิด หลอกลวงและตกเป็นเหยื่อได้ง่าย

12) The Tormentors คือเหยื่อประเภทนี้ได้รับความทรมานทรมานที่เกิดจากการกระทำของคนใกล้ชิด เช่น ครอบครัว เกิดจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม อันตรายที่คนกลุ่มนี้ได้รับทำให้เกิดความทุกข์ทรมานและมีการต่อสู้กลับ เช่น แม่มาแล้วทำร้ายเด็กและเด็กอาจโต้ตอบด้วยการใช้กำลังอาจส่งผลให้กลายเป็นเหยื่ออาชญากรรมระยะยาวได้

13) Blocked, Exempted, and Fighting Victims คือ เหยื่อที่ถูกตัดโอกาสในการต่อสู้ เช่น การชู้กรรโชกเพื่อเรียกร้องเอาทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ แลกเปลี่ยนกับการเปิดเผยความลับหรือทำให้เสียหายเดือดร้อน พยายามหลีกเลี่ยงการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

นอกจากนี้ยังมีแนวความคิดการแบ่งประเภทของเหยื่อตามผลกระทบที่ได้รับ แบ่งเป็นผู้เสียหาย/เหยื่อโดยตรง (Direct Victims) คือ ผู้ถูกล่วงละเมิดและเสียหายโดยตรงจากการกระทำผิดกฎหมายนั้นและผู้เสียหายหรือเหยื่อโดยอ้อม (Indirect Victims) คือ บุคคลที่สามที่ได้รับผลกระทบ จากการกระทำผิดกฎหมาย แม้ว่าจะไม่ได้เกิดขึ้นโดยตรง (สุดสงวน สุธีสร, 2546)

ทฤษฎีการตกเป็นเหยื่อได้แก่ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของเหยื่อ (Victim Precipitation) อธิบายลักษณะการเกิดเหยื่อด้วยลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมของเหยื่อ หากเหยื่อมีส่วนในการกระตุ้นทำให้ตัวเองประสบกับเหตุการณ์ที่นำไปสู่การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต (Active Precipitation) ซึ่งอาจเกิดปฏิกิริยาตอบกลับหรือนิ่งเฉยจากอาชญากรรม เช่น เหยื่ออาจชู้ ทำหาย ยั่วก่อนเรียกว่า Victim Precipitation Crime เหยื่อเป็นฝ่ายกระตุ้นให้เกิดเหตุอาชญากรรม ส่วนการตกเป็นเหยื่อจากการดำรงชีวิตปกติทำให้เกิดตกเป็นเหยื่อโดยไม่รู้ตัว (Passive Precipitation) เช่น การแข่งขันสมัครงาน การเลื่อนตำแหน่งในองค์กร การแย่งชิงความรัก บางครั้งเหยื่อไม่เคยรู้จักหรือพบกับผู้กระทำผิดมาก่อน บางคนไม่คิดว่ามีคนที่มีลักษณะนี้อยู่ใกล้ตัว ผู้กระทำจะกระทำก็ต่อเมื่อรู้สึกว่าจะพ่ายแพ้เหยื่อ เช่น อาชญากรรมแห่งความเกลียดชัง (Hate Crime) เป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำผิดรู้สึกไม่มั่นคง กลัวไม่ปลอดภัย ทำลายชื่อเสียง เกียรติยศ สถานะ รวมถึงฐานะทางเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ เช่น ผู้ที่รังเกียจผู้อพยพพลัดถิ่นเคลื่อนย้ายมาอยู่ในชุมชนแห่งใหม่ในสหรัฐอเมริกา ทำให้ชาวอเมริกันเกิดความรู้สึกต้องแข่งขัน แย่งงาน ความมั่นคงลดลง เกิดอคติ เกิดความเกลียดชังกลุ่มผู้ลี้ภัย ผู้ลี้ภัยจึงตกเป็นเหยื่อโดยไม่รู้ตัว (Meadows, 2007)

แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารและรายการข่าวโทรทัศน์ ทฤษฎีเข็มฉีดยาหรือทฤษฎีการสื่อสารจิ้งหรีดหรือทฤษฎีการสื่อสารเล็งเห็นผล (Hypodermic Needle Theory, One-step Flow Theory) ได้อธิบายว่าหากสื่อนำเสนอข่าวอย่างไรจะสร้างให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและผู้รับสารให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นนั้น โดยจะนำมาอภิปรายร่วมกับผลการศึกษาเพื่อให้เห็นผลหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของสื่อ (Mc Quail and Windahl, 1993) ทฤษฎีการกำหนดระเบียบวาระ (Agenda Setting Theory) เปรียบสื่อมวลชนเป็นผู้ที่ต้องคอยคัดกรองเนื้อหาข่าวสารที่จะออกเผยแพร่สู่สาธารณะโดยสื่อมีหน้าที่หลักในการจรรโลงสังคมและสร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับมหภาค ซึ่งอธิบายอำนาจในการคัดเลือกเรื่องที่จะนำเสนอเพื่ออภิปรายผลการศึกษาให้เห็นผลกระทบของอำนาจการนำเสนอและเสนอแนะแนวทางการคัดเลือกประเด็นที่หลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรมในอนาคต และทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่สื่อมวลชน (Robert Ezra Park, 1979)(Structural Functionalist Approach) ที่มีเนื้อหาหลักในหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยมีการคัดเลือกประเด็นและคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมวงกว้างเสริมการอภิปรายแนวทางการนำเสนอข่าวอาชญากรรมที่เหมาะสม และแนวคิดและองค์ความรู้เกี่ยวกับรายการข่าวโทรทัศน์ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการรายงานข่าว ขั้นตอนการตรวจสอบเนื้อหา ขั้นตอนการคัดเลือกประเด็นคัดเลือกคุณค่าของข่าว ซึ่งจะทำให้การอภิปรายสามารถอธิบายการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างลึกซึ้ง (James & Timothy, 1975)

แนวความคิดการควบคุมสื่อมวลชน ด้านกฎหมายได้ทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของแหล่งข่าว สิทธิของเด็กและเยาวชนเพื่ออภิปรายสะท้อนว่ามีกฎหมายที่มีสภาพบังคับใช้ที่คุ้มครองแหล่งข่าว ด้านการควบคุมกันเองโดยมีประมวลจริยธรรมของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (คณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม, 2559) ซึ่งมีหลักการที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 4 หลักการประกอบด้วยด้านความถูกต้องและสมดุล ด้านสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิอื่น ๆ ด้านผลกระทบต่อสังคม

และด้านการปกป้องสิทธิเด็กและเยาวชนที่ปรากฏในข่าว ด้านสภานิติบัญญัติ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าขาดประสิทธิภาพเนื่องจากบุคคลที่อยู่สมาคมต่าง ๆ ล้วนเป็นผู้ที่อยู่ในสายงานสื่อสารมวลชนจึงไม่สามารถควบคุมกันเองได้และจากการทบทวนการควบคุมจริยธรรมสื่อโทรทัศน์สหรัฐอเมริกา (Federal Communications Commission [FCC], n.d.) และการควบคุมจริยธรรมสื่อโทรทัศน์อังกฤษ (Independent Broadcasting Authority, 1977) พบว่า มีรูปแบบคล้ายกันคือมีองค์กรในรูปแบบคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบและคอยตักเตือนเรื่องจริยธรรมและอาจส่งผลให้เกิดการรับสัญญาณหากไม่ปฏิบัติตามหรือแก้ไขสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือสังคมวงกว้างและด้านจริยธรรมนั้นมีการกล่าวถึงการปกป้องเหยื่ออาชญากรรมที่ตกเป็นข่าวโดยปิดเพื่อความปลอดภัยและชื่อเสียง รวมทั้งการดำเนินชีวิตส่วนตัวคล้ายกับจริยธรรมที่ได้ศึกษาภายในประเทศไทย และแนวทางการรายงานข่าวเหยื่ออาชญากรรมที่เป็นเด็กและสตรีขององค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1985)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง วิจัยเชิงคุณภาพเรื่องผลกระทบของแหล่งข่าวที่ถูกสื่อมวลชนละเมิดสิทธิ โดยศึกษาถึงรูปแบบ ผลกระทบของแหล่งข่าว ข้อเสนอแนะเพื่อลดผลกระทบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แนวคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพและจริยธรรมสื่อ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิทั้ง กลุ่มเด็กและ เยาวชน กลุ่มผู้ป่วย กลุ่มบุคคลทั่วไป กลุ่มบุคคลที่มีชื่อเสียง นักวิชาการและผู้บริหารสภานิติบัญญัติ โดยพบการละเมิดประเด็นสำคัญต่อการศึกษา ดังนี้ (รุจน์ โกมลบุตร, 2560)

ด้านการละเมิดแหล่งข่าวในงานสนาม การหลอกลวงแหล่งข่าวเพื่อให้ได้ข้อมูล ภาพถ่าย นำมาประกอบการรายงานข่าว ทำให้แหล่งข่าวถูกตีตราว่าน่ารังเกียจโรคระบาดจิตใจ การติดตามเจ้าหน้าที่ เข้าไปในพื้นที่ส่วนตัวเพื่อได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อไปรายงานข่าว ซึ่งผู้เสียหายเป็นผู้ป่วยไวรัสซิกาและได้รับผลกระทบทางจิตใจถูกเพื่อนบ้านรังเกียจ การแอบถ่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต สื่อถ่ายผู้บาดเจ็บจากการทำร้ายร่างกายจนใบหน้าผิวดำกตึงจนต้องรักษาซึ่งยังเป็นนักเรียน เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ที่อยู่ สถานศึกษาและภาพใบหน้าโดยนักเรียนไม่อนุญาตขณะนอนพักรักษาการสัมภาษณ์เด็กซึ่งเป็นลูกของผู้พิการที่เสียชีวิตเพราะถูกทำร้าย ถามความรู้สึก และการดำเนินชีวิตหลังบิดาเสียชีวิต เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ที่อยู่อาศัยและใบหน้า ซึ่งผู้ปกครองรู้สึกกลัวที่จะส่งผลต่อความปลอดภัยของเด็ก

ด้านการละเมิดกติกาทำงานในสนาม การฝ่าฝืนของโรงพยาบาลเข้าไปเก็บภาพและสัมภาษณ์บิดาของดาราชายที่เสียชีวิตจาก ทำให้การเคลื่อนย้ายศพล่าช้าและสื่อใกล้ร่างผู้เสียชีวิตเกิดความจำเป็น สัมภาษณ์ครอบครัวทั้งที่ไม่สะดวก การถ่ายทอดสดการฆ่าตัวตาย ของอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในโรงแรมย่านสะพานควาย เป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สื่อกระชับพื้นที่เพื่อได้มุมภาพที่ใกล้ที่สุด ใช้อุปกรณ์บินเก็บภาพ สัมภาษณ์ครอบครัวเรื่องปัญหาส่วนตัว ละเมิดความเป็นส่วนตัว

ด้านการละเมิดทักษะทำข่าวเบื้องต้น การไม่ตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำเสนอ โดยใช้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รัฐด้านเดียวว่าบุคคลคนหนึ่งจะถูกดำเนินคดีหนีทหารแต่มารดาชี้แจงกับผู้วิจัยว่าลูกเรียนหลักสูตรรักษาดินแดนซึ่งได้รับการยกเว้นการเกณฑ์ทหารทำให้ได้รับความเสียหายการนำเสนอข่าวดาบตำรวจที่ถูกรถชนโดยบรรยายเหตุการณ์ดาบตำรวจวิ่งตัดหน้ารถข้ามถนนจึงถูกรถชนทำให้ไม่มีพยานกล้าให้ข้อมูลและยังถูกต่อว่าลักษณะซ้ำเติม กระบดการดำเนินคดีล่าช้าแต่ข้อเท็จจริงดาบตำรวจคนดังกล่าวเดินข้ามถนนตามปกติ

ด้านการละเมิดในการนำเสนอ การเสนอข่าวผู้ต้องหาว่าถูกกล่าวหาว่ากระทำอนาจารเด็กอายุ 8 ปี โดยเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ที่อยู่และใบหน้า ข้อความลักษณะตีตราตัดสินว่ากระทำผิดกระทบต่อความรู้สึกครอบครัว ผลการพิจารณาคดีพบว่าไม่ได้เป็นผู้กระทำผิด แม้สื่อแก้ไขข่าวแต่ไม่สามารถเยียวยาผลกระทบที่ต้องลาออกจากงานมาสู่วินัยโดยใช้เงินจำนวนมาก และเสียชีวิตลงด้วยโรคหัวใจและอาการปอดติดเชื้อระหว่างสู้คดีฟ้องร้องสื่อ การนำเสนอภาพใบหน้า การนำเสนอภาพศพเด็กหญิงหายตัวจากบ้านโดยตั้งข้อสันนิษฐานเรื่องการถูกล่วงละเมิดทางเพศและพ่อทำร้ายหลังทราบว่ามีไม่ใช่ลูกตนเองโดยกำเนิดซึ่งไม่เป็นความจริง สื่อเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ที่อยู่

ภาพครอบครัวและใช้ภาพใบหน้าเด็กหญิงเทียบกับศพทำให้แหล่งข่าวได้รับผลกระทบทางจิตใจ ซึ่งสร้างผลกระทบทางจิตใจต่อครอบครัว (รุจน์ โกมลบุตร, 2560)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการละเมิดสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมในคดีเด็กหญิงบ้านกอกกอกจากการรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์
2. เพื่อศึกษาอุปสรรคและข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อที่ส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรมในคดีเด็กหญิงบ้านกอกกอก
3. เพื่อเสนอแนวทางการรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์เพื่อปกป้องสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาคูหาวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยการได้มาซึ่งข้อมูล 2 วิธี ดังนี้

3.1 การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) กลุ่มที่ 1 นักข่าว ช่างภาพข่าวโทรทัศน์สายอาชญากรรมอาชญากรรมที่ลงพื้นที่ทำข่าวเหตุการณ์ที่บ้านกอกกอก ช่วงวันที่ 11 พฤษภาคม 2563 – 31 ธันวาคม 2564 4 คน ประธานกรรมการจริยธรรมวิชาชีพ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย 1 คน กลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านการสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย นักวิชาการผู้มีประสบการณ์วิจัยด้านนิเวศสื่อด้านข่าว สื่อกับการขับเคลื่อนทางสังคม การสื่อสารเครือข่ายสังคมออนไลน์ 1 คน นักวิชาการผู้ติดตามการรายงานข่าวและร่วมวิเคราะห์ผลกระทบจากการนำเสนอข่าวคดีน้องชมพู่ในเวทีเสวนาวิชาการ 1 คน นักวิชาการผู้มีประสบการณ์ในโครงการศึกษาวิจัยการ กำกับดูแลเนื้อหาในวิทยุและโทรทัศน์ในยุคดิจิทัล 1 คน กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่รัฐด้านความมั่นคงของมนุษย์และสิทธิเด็ก จังหวัดมุกดาหารซึ่งเป็นพื้นที่เกิดเหตุและเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีประสบการณ์ทำหน้าที่สหวิชาชีพในคดีเด็กและเยาวชน 2 คน ตำรวจระดับสัญญาบัตร เพศชายและหญิงด้านการปกป้องสิทธิเด็กและเยาวชนและมีประสบการณ์ทำงานร่วมกับสื่อมวลชนในการลงพื้นที่เกิดเหตุเพื่อรายงานข่าว 2 คน ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครนายก เคยดำรงตำแหน่งกรรมการในสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์และเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีข่าวโทรทัศน์ 1 คน กรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ผู้ที่ทำหน้าที่และมีประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ผู้บริโภคและสิทธิความเป็นมนุษย์และเป็นกรรมการที่ลงมติการพิจารณาโทษสำหรับกรณีศึกษาวิจัย จำนวน 1 คน กลุ่มที่ 4 ครอบครัวเหยื่ออาชญากรรม 1 คน

3.2 การเก็บข้อมูลการนำเสนอข่าวละเมิดเหยื่ออาชญากรรมของสื่อโทรทัศน์ โทรทัศน์สถานีโทรทัศน์ไทยรัฐและอมรินทร์ทีวีที่นำเสนอข่าวละเมิดเหยื่ออาชญากรรมในคดีเด็กหญิงที่บ้านกอกกอก ช่วงวันที่ 11 พฤษภาคม 2563 – 31 ธันวาคม 2564 ที่พบเนื้อหาการกระทำละเมิดสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมจากการไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมที่ระบุไว้ตามประมวลจริยธรรมของคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (สำนักงานคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม, 2559) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ใช้กับวิชาชีพสื่อโทรทัศน์ในประเทศไทย เก็บข้อมูลการนำเสนอรวบรวมระหว่างเนื้อหาการละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรมในแต่ละข้อที่พบและจำนวนครั้ง ตามหลักการดังนี้

หลักการ 1 ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุลและเป็นธรรม

- 1) ไม่แทรกความคิดเห็น ไม่ชี้นำ
- 2) ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวยกเว้นเรื่องที่มีความสำคัญกับประโยชน์สาธารณะ
- 3) รมัดระวังการนำเสนอเรื่องราวของผู้เคราะห์ร้ายเพื่อสร้างอารมณ์ร่วม
- 4) หลีกเลี่ยงการสัมภาษณ์ข้อกล่าวหาร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อชื่อเสียงของบุคคล

- 5) การปกปิดแหล่งข่าวเพื่อป้องกันเหตุอันตราย
- 6) ต้องให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายกรณีที่มีความขัดแย้ง
- 7) การขออนุญาตผู้ปกครองเพื่อสัมภาษณ์เด็กในข่าวที่อาจส่งผลกระทบต่อเด็ก
- 8) การใช้การแอบถ่ายโดยมีเหตุประโยชน์สาธารณะที่เพียงพอและคำนึงถึง

ผลกระทบ

หลักการ 2 สิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัว

- 1) การละเมิดความเป็นส่วนตัว
- 2) ห้ามนำเสนอโดยทำร้ายความรู้สึกของบุคคล
- 3) การรายงานข่าวผู้ที่มีความทุกข์อย่างระมัดระวัง
- 4) ต้องปิดบัง ชื่อ ที่อยู่ของบุคคล หรือสมาชิกในครอบครัว
- 5) หากมีเนื้อหาศาสนาไม่ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจเหนือธรรมชาติที่ยัง

มีชีวิตอยู่

6) ระมัดระวังการนำเสนอที่อาจสื่อความหมายดูถูกเหยียดหยาม หรือไปละเมิดสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

หลักการ 3 ความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคมและผลกระทบต่อผู้บริโภค

- 1) คำนึงถึงการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความโหดร้ายทารุณ
- 2) หลีกเลี่ยงการกระตุ้นให้เกิดความแตกแยกเกลียดชัง หรือการกระทำที่รุนแรง
- 3) พิจารณาผลกระทบในการเสนอเนื้อหาปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ การใช้

เวทย์มนต์ คาถาอาคม อย่างถี่ถ้วน

หลักการ 6 ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ

- 1) ไม่ออกอากาศข้อมูลที่มีผลเสียต่อความสัมพันธ์ของครอบครัว
- 2) ไม่นำเสนอภาพเด็ก เยาวชน ที่ถูกทำร้าย ถูกทารุณ รวมถึงภาพ ข้อมูลข้อความ สัญลักษณ์ที่สามารถบ่งบอกถึงเด็กและเยาวชนผู้ตกเป็นข่าว เว้นแต่จะนำไปเพื่อประโยชน์ของเด็ก หรือเยาวชนคนนั้นเอง
- 3) ไม่เปิดเผยชื่อ อัตลักษณ์ หรือข้อมูลแวดล้อมอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก
- 4) การตีแผ่ปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคมที่ซับซ้อน ควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กหรือนักจิตวิทยาเด็กมาให้คำปรึกษา
- 5) ถ้าเปิดเผยภาพใบหน้าของเด็ก หรือเยาวชนในข่าวไปแล้วอาจมีผลกระทบทางสังคมตามมา แม้ว่าเด็ก หรือเยาวชนจะยินยอมด้วยความสมัครใจก็ไม่ควรเปิดเผยภาพใบหน้าของเด็ก หรือเยาวชนนั้น
- 6) ไม่ทำให้เด็ก หรือเยาวชนตกอยู่ในภาวะกดดัน เครียด หรือวิตกกังวล
- 7) ไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์ หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก ไม่ว่าทางใดทาง

หนึ่ง

เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลการนำเสนอ จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์สามเส้า (Data Triangulate) ด้านวิธีการว่า เมื่อเก็บข้อมูลด้วยวิธีการที่ต่างกันจะได้ข้อมูลการกระทำละเมิดสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมอย่างไรโดยใช้ทฤษฎีและแนวคิด จำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) เป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) การละเมิดสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมโดยสื่อโทรทัศน์ ข้อมูลด้านนี้จะนำไปจำแนกและจัดระบบข้อมูลแล้ววิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อหาบทสรุปร่วมกันว่าสื่อโทรทัศน์รายงานข่าวโดยละเมิดเหยื่ออาชญากรรมโดยฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างไร ด้านใด ซึ่งใช้ทั้งทฤษฎีสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่สื่อมวลชน การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน คุณค่าของ

ข่าว ประเภทของข่าว เทคนิคการนำเสนอ ทฤษฎีเหยื่ออาชญากรรม ความหมายของคำว่าเหยื่อ ประเภทของเหยื่อ การตกเป็นเหยื่อและหลักจริยธรรม

2) อุปสรรคและข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามจริยธรรมของสื่อโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรม ข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์ด้วยการจำแนกและจัดระบบข้อมูล โดยวิเคราะห์สาเหตุและผลลัพธ์ (Cause and Effect Analysis) ว่าอุปสรรค และข้อขัดข้องการปฏิบัติตามจริยธรรมเกิดจากอุปสรรคด้านใด

3) แนวทางการรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์เพื่อปกป้องสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม วิเคราะห์ด้วยการจำแนกและจัดระบบข้อมูลแล้วสังเคราะห์เป็นแนวทางการรายงานข่าวโทรทัศน์ เพื่อปกป้องเหยื่ออาชญากรรม โดยจำแนกตามหลักการจริยธรรมที่ได้นำมาประกอบการศึกษา

4. ทบทวนวรรณกรรม

บททบทวนวรรณกรรมเป็นการกล่าวถึง แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้กำหนดให้ใช้หลักการอ้างอิงในบทความโดย “การอ้างอิงระบบนาม-ปี” หมายถึง การอ้างอิงเอกสารโดยใส่รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและชื่อสกุลของผู้แต่ง (สำหรับคนไทย) หรือชื่อสกุล (สำหรับชาวต่างประเทศ) ตามด้วยปีที่พิมพ์ และอาจจะบุเลขหน้าของเอกสารด้วยก็ได้ การอ้างอิงนี้ให้ใส่ไว้ในวงเล็บและแทรกอยู่กับเนื้อหาในตำแหน่งที่เหมาะสม เช่น (เกษม กลีโอฟาร, 2557, น. 10) หรือ (Kotter, 2014, p. 4) เป็นต้น

5. ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลการนำเสนอของสถานีโทรทัศน์ทั้งสองแห่ง ตามขอบเขตเวลาพบว่ามีกรนำเสนอเนื้อหาที่ละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรมตามข้อกำหนดในหลักการจริยธรรมของ กสทช. ดังต่อไปนี้

ตาราง 5.1 ผลการศึกษาการเก็บข้อมูลจากการนำเสนอ

หลักการ 1 ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุลและเป็นธรรม	จำนวน
1. แทรกความคิดเห็น ชี้นำ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาจมีส่วนทำให้เด็กเสียชีวิตทั้งที่ตำรวจยังไม่ได้สรุปสำนวนคดี	3 ข่าว
2. เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ความสัมพันธ์เชิงคู่สาวของญาติเหยื่ออาชญากรรม ความขัดแย้งระหว่างญาติของเหยื่ออาชญากรรมลงของเหยื่ออาชญากรรมถูกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล	3 ข่าว
3. ภาพลวงรื้อขวัญขณะพบศพของเหยื่อเพื่อสร้างอารมณ์ร่วม	2 ข่าว
4. สัมภาษณ์บุคคล เช่น ชาวบ้านที่เคยมีความขัดแย้งหรือเคยถูกดำเนินคดีอื่น ๆ ซึ่งเป็นเพียงผู้ที่ตำรวจสงสัยและเชิญมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อกล่าวหาร้ายแรง	8 ข่าว
5. เปิดเผยแหล่งข่าว ได้แก่ ครอบครัวเหยื่ออาชญากรรมและชาวบ้านที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคดี ซึ่งเสี่ยงอันตราย	4 ข่าว
6. ต้องให้เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายกรณีที่มีความขัดแย้ง	ไม่พบ
7. ไม่ได้ขออนุญาตหรือแจ้งก่อนสัมภาษณ์เด็กที่เป็นพี่สาวเหยื่อและกลุ่มเด็กในหมู่บ้านที่เป็นเพื่อนเหยื่อ	5 ข่าว
8. การใช้การแอบถ่ายโดยมีเหตุประโยชน์สาธารณะที่เพียงพอและคำนึงถึงผลกระทบ	ไม่พบ
หลักการ 2 สิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน
1. ความขัดแย้งระหว่างครอบครัวกับญาติ สัมภาษณ์ญาติที่ไม่ได้ช่วยตามหา ญาติมีปากเสียงกันระหว่างทำพิธี	6 ข่าว
2. ทำร้ายความรู้สึกด้วยการตั้งข้อสงสัยว่าพ่อแม่เหยื่อมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิต	1 ข่าว

ตาราง 5.1 ผลการศึกษาการเก็บข้อมูลจากการนำเสนอ (ต่อ)

ข้อสงสัยแม่ของเหยื่อที่สั่งให้พี่สาวเหยื่อโกหกสื่อเพื่อความปลอดภัย แม้ไม่มีอาการเสียใจ	
4. ไม่ได้ปิดบัง ชื่อ ที่อยู่ของบุคคล หรือสมาชิกในครอบครัว	3 ข่าว
5. มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจเหนือธรรมชาติที่ยังมีชีวิตอยู่ทำนายเหตุการณ์ทำพิธีกรรม	13 ข่าว
6. รมต.ระงับการนำเสนอที่อาจสื่อความหมายถูกเหยียดหยาม หรือไปละเมิดสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	ไม่พบ
หลักการ 3 ความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคมและผลกระทบต่อผู้บริโภค	จำนวน
1. คำเนืงถึงการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้อกับความโหดร้ายทารุณ	ไม่พบ
2. นำเสนอความขัดแย้งในครอบครัวและการสัมภาษณ์โต้ตอบกันระหว่างลุงและแม่ของเหยื่อ เกิดความแตกแยกเกลียดชัง การกระทำที่รุนแรง	4 ข่าว
3. นำเสนอเนื้อหาปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ การใช้เวทย์มนต์ คาถาอาคม เพื่อทำนายคดีอาชญากรรม	13 ข่าว
หลักการ 6 ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ	จำนวน
1. นำเสนอความขัดแย้งระหว่างครอบครัวกับญาติเหยื่อส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ของครอบครัว	4 ข่าว
2. ไม่นำเสนอภาพเด็ก เยาวชน ที่ถูกทำร้าย ถูกทารุณ รวมถึงภาพ ข้อมูล ข้อความ สัญลักษณ์ที่จะสามารถบ่งบอกถึงเด็กและเยาวชนผู้ตกเป็นข่าว เว้นแต่จะนำไปเพื่อประโยชน์ของเด็ก หรือเยาวชนคนนั้นเอง	ไม่พบ
3. สัมภาษณ์เนื้อหาเกี่ยวกับคดีและเปิดเผยชื่อเล่นเด็ก อัตลักษณ์ ข้อมูลแวดล้อมเกี่ยวกับเด็ก	10 ข่าว
4. นำเสนอปัญหาความขัดแย้งญาติกับครอบครัวโดยไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านเด็ก หรือนักจิตวิทยาเด็กให้คำปรึกษา	6 ข่าว
5. ถ้าเปิดเผยภาพใบหน้าของเด็ก หรือเยาวชนในข่าวไปแล้วอาจมีผลกระทบทางสังคมตามมา แม้ว่าเด็ก หรือเยาวชนจะยินยอมด้วยความสมัครใจก็ไม่ควรเปิดเผยภาพใบหน้าของเด็ก หรือเยาวชนนั้น	ไม่พบ
6. การตั้งคำถามเรื่องวันเกิดเหตุถามพี่สาวของเหยื่อซึ่งเป็นเด็ก เมื่อเด็กไม่พูดความจริงได้นำเสนอข่าวว่าแม่สั่งให้พูด โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเด็กในหมู่บ้านเป็นเพื่อนของเหยื่อนำเสนอ	2 ข่าว
7. ไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์ หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก ไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง	ไม่พบ

ตาราง 5.2 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประเด็น	ประเด็นที่ตอบเหมือนกันของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นคำตอบเพิ่มเติม
1. การละเมิดสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมในคดีเด็กหญิงบ้านกอกอกโดยการรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์อมรินทร์ทีวีและไทยรัฐทีวี		
หลักการ 1 ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุลและเป็นธรรม		
ไม่แทรกความคิดเห็น ไม่ชี้นำ	1.การจำลองเหตุการณ์ 2.พิธีโศกสาศสตร์ 3.การเสนอพยานหรือหลักฐานที่ไม่ได้รับการยืนยันหรือตรวจสอบ	1.การเสนอเรื่องแม่ให้เด็กโกหกสื่อ 2.การเสนอเรื่องส่วนตัว 3.สัมภาษณ์ความคิดเห็น

ตาราง 5.2 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ต่อ)

ประเด็น	ประเด็นที่ตอบเหมือนกันของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นคำตอบเพิ่มเติม
	4.การถามความคิดเห็น แหล่งข่าวเกี่ยวกับคดี 5.การตั้งข้อสงสัยคนใน ครอบครัว	
ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ยกเว้นเรื่องที่มีความสำคัญ กับประโยชน์สาธารณะ	1.เรื่องเสนอเรื่องส่วนตัว 2.นำข้อมูลส่วนตัวทำนาย ลักษณะนิสัย 3.เรื่องปัญหาความขัดแย้งใน ครอบครัว	1.ถ่ายบ้าน ถ่ายที่อยู่เหี่ยว 2.การเสนอความคิดเห็นที่ขัดแย้ง กันระหว่างครอบครัวเหี่ยวกับญาติ 3.การไปทำข่าวที่โรงเรียน
ระมัดระวังการนำเสนอ เรื่องราวของผู้เคราะห์ร้าย เพื่อสร้างอารมณ์ร่วม	1.นำเสนอเหตุการณ์ญาติพบ ศพ 2.การสัมภาษณ์เรื่องวันเกิดเหตุ ซ้ำ ๆ 3.การสัมภาษณ์ความคิดเห็น กล่าวหาผู้อื่น 3.การเสนอเรื่องส่วนตัว 4.การเสนอเรื่องความขัดแย้ง ระหว่างครอบครัวกับญาติ	1.การเสนอพยานหลักฐานที่ไม่ได้ รับการยืนยัน 2.การจำลองเหตุการณ์ 3.การเสนอเรื่องส่วนตัวของเด็ก
หลีกเลี่ยงการสัมภาษณ์ข้อ กล่าวหาร้ายแรงที่มี ผลกระทบต่อชื่อเสียงของ บุคคล	1.สัมภาษณ์ด้วยการตั้งข้อสงสัย 2.สัมภาษณ์เชิงกล่าวหา ครอบครัวเหี่ยวและผู้อื่น 3.การเสนอข้อมูลคดีเก่าของ ผู้ที่ตำรวจเชิญมาสอบถาม	1.การเสนอแผนผังรูปและข้อมูลผู้ ที่ตำรวจเชิญมาสอบถาม
การปกปิดแหล่งข่าวเพื่อ ป้องกันเหตุอันตราย	1.การใช้ภาพเด็กโดยเบลอภาพ 2.สัมภาษณ์เพื่อนบ้านและญาติ ถามเรื่องปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างครอบครัวกับญาติ รวมทั้งนิสัยส่วนตัว 3.สัมภาษณ์เด็ก	
ต้องให้เป็นธรรมแก่ ทุกฝ่ายกรณีที่มีความ ขัดแย้ง	-	-
การขออนุญาตผู้ปกครอง เพื่อสัมภาษณ์เด็กในข่าวที่ อาจส่งผลกระทบต่อเด็ก	1.การไม่ได้ขออนุญาต ผู้ปกครองเพื่อสัมภาษณ์เด็กใน บางครั้ง 2.การไปทำข่าวที่โรงเรียน	
การใช้การแอบถ่ายโดยมี เหตุประโยชน์สาธารณะที่ เพียงพอและคำนึงถึง	1.การสัมภาษณ์ครอบครัวของ เหี่ยวโดยไม่แจ้งให้ทราบ กำลังบันทึกภาพ	

ตาราง 5.2 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ต่อ)

ประเด็น	ประเด็นที่ตอบเหมือนกันของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นคำตอบเพิ่มเติม
หลักการ 2 สิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัว		
การละเมิดความเป็นส่วนตัว	1.การสัมภาษณ์และนำเสนอประเด็นชีวิตส่วนตัว ปัญหาความขัดแย้งระหว่างครอบครัวกับญาติ 2.การขอสัมภาษณ์เด็กที่โรงเรียน 3.การปักหลักที่บ้านเหยื่อ 4.การขาดความตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดกับเด็ก	1.ใช้ภาพใบหน้าวิเคราะห์นิสัย 2.การสัมภาษณ์เด็กช่วงไม่อยู่การดูแลของผู้ปกครอง 3.การนำเสนอเรื่องชั่วสาว
ห้ามนำเสนอโดยทำร้ายความรู้สึกของบุคคล	1.นำเสนอเนื้อหาจากการสัมภาษณ์บุคคลนอกครอบครัวหรือญาติของเหยื่อ ตั้งข้อสงสัยครอบครัวของเหยื่อ โดยไม่รอการยืนยันจากตำรวจ 2.การตั้งคำถามความรู้สึกของพ่อแม่เหยื่อ	
การรายงานข่าวผู้ที่มีความทุกข์อย่างระมัดระวัง	1.การสัมภาษณ์เชิงกล่าวหา 2.การสัมภาษณ์เด็กในหมู่บ้านเรื่องเกี่ยวกับเหยื่อและครอบครัว	1.การสัมภาษณ์ได้กลับกันไปมาระหว่างครอบครัวเหยื่อกับญาติ
ต้องปิดบัง ชื่อ ที่อยู่ของบุคคล หรือสมาชิกในครอบครัว	1.การเปิดเผยชื่อ นามสกุล ใบหน้าของครอบครัวเหยื่อและญาติ 2.การเปิดเผยชื่อเล่นของเด็ก	
หากมีเนื้อหาศาสนาไม่ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจเหนือธรรมชาติที่ยังมีชีวิตอยู่	1.การนำเสนอเรื่องไสยศาสตร์	
ระมัดระวังการนำเสนอที่อาจสื่อความหมายถูกเหยียดหยาม หรือไปละเมิดสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	-	-
หลักการ 3 ความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคมและผลกระทบต่อผู้บริโภค		
คำนึงถึงการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความโหดร้ายทารุณ	-	-
หลีกเลี่ยงการกระตุ้นให้เกิดความแตกแยกเกลียดชังหรือการกระทำที่รุนแรง	1.สัมภาษณ์เชิงกล่าวหาคนในครอบครัว	1.การนำเสนอเชิงกล่าวหาพี่สาวเหยื่อ 2.การเสนอเรื่องความขัดแย้งระหว่างครอบครัวกับญาติ

ตาราง 5.2 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ต่อ)

ประเด็น	ประเด็นที่ตอบเหมือนกัน ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นคำตอบเพิ่มเติม
พิจารณาผลกระทบในการ เสนอเนื้อหาปรากฏการณ์ เหนือธรรมชาติ การใช้เวทย์ มนต์ คาถาอาคม อย่างถี่ถ้วน	1.การนำเสนอเรื่องไสยศาสตร์ ตามคำสั่งบรรณาธิการ	
หลักการ 6 ปกป้องเด็ก และเยาวชนจากเนื้อหาที่ มีความเสี่ยงและเด็กที่ ปรากฏในสื่อ		
ไม่ออกอากาศข้อมูลที่อาจมี ผลเสียต่อความสัมพันธ์ของ ครอบครัว	1.การเสนอเรื่องความขัดแย้ง ระหว่างครอบครัวเหยื่อ กับญาติ	1.การนำเสนอข้อมูลจากฝ่ายเดียว
ไม่นำเสนอภาพเด็ก เยาวชน ที่ถูกทำร้าย ถูกทารุณ รวมถึงภาพ ข้อมูล ข้อความ สัญลักษณ์ที่จะสามารถบ่ง บอกถึงเด็กและเยาวชนผู้ตก เป็นข่าว เว้นแต่จะนำไปเพื่อ ประโยชน์ของเด็ก หรือ เยาวชนคนนั้นเอง	-	-
ไม่เปิดเผยชื่อ อัตลักษณ์ หรือข้อมูลแวดล้อมอื่นใดที่ เกี่ยวกับตัวเด็ก	1.การเปิดเผย ชื่อเล่น ภาพเคลื่อนไหวแบบเบลอ เฉพาะใบหน้าเด็ก ข้อมูล แวดล้อมของเด็ก(พี่สาวเหยื่อ)	
การตีแผ่ปัญหาครอบครัว และปัญหาสังคมที่ซับซ้อน ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านเด็ก หรือนักจิตวิทยาเด็กมาให้ คำปรึกษา	1.การทำข่าวเด็กโดยไม่มี ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็ก หรือ นักจิตวิทยาเด็กให้คำปรึกษา	
ถ้าเปิดเผยภาพใบหน้าของ เด็ก หรือเยาวชนในข่าวไป แล้วอาจมีผลกระทบทาง สังคมตามมา แม้ว่าเด็ก หรือ เยาวชนจะยินยอมด้วยความ สมัครใจก็ไม่ควรเปิดเผย ภาพใบหน้าของเด็ก หรือ เยาวชนนั้น	-	-

ตาราง 5.2 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ต่อ)

ประเด็น	ประเด็นที่ตอบเหมือนกันของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นคำตอบเพิ่มเติม
ไม่ทำให้เด็ก หรือเยาวชนตกอยู่ในภาวะกดดัน เครียด หรือวิตกกังวลไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์ หรือ โศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก ไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง	1.การสัมภาษณ์เด็กด้วยคำถามกดดัน 2.การสัมภาษณ์เด็กขาดความตระหนักเรื่องความปลอดภัย	
ไม่ เป็นการซ้ำเติมความทุกข์ หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก ไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง	-	-
2. อุปสรรคและข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามจริยธรรมของสื่อโทรทัศน์มรินทร์ทีวีและไทยรัฐทีวีที่ส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรมในคดีเด็กหญิงบ้านกอกกอก		
ด้านการแข่งขันเชิงธุรกิจ	1.การผลิตเนื้อหาที่แตกต่างและลึกกว่าช่องอื่น 2.การรายงานทุกช่วงข่าวและรายงานด้วยความรวดเร็ว 3.นักข่าวตอบสนองความต้องการของผู้ที่ควบคุมเนื้อหาในสถานี	2.การนำเสนอประเด็นที่แตกต่างจะมียอดผู้รับชมสูงและสร้างรายได้สูง
ด้านองค์ความรู้	1.ขาดความเข้าใจอย่างกระจ่างด้านกฎหมายเบื้องต้น ด้านสิทธิเด็กและการดำเนินของคดีในกระบวนการยุติธรรม 2.ประชาชนไม่ทราบว่าตนใช้สิทธิความเป็นส่วนตัว สิทธิด้านครอบครัว สิทธิของเด็ก เพื่อปฏิเสธการให้ความร่วมมือกับสื่อมวลชนได้	1.การเข้าใจขอบเขตด้านสิทธิของสื่อมวลชนกับการทำข่าวอาชญากรรม
ด้านการควบคุมด้วยการบังคับใช้กฎหมาย จริยธรรมเพื่อควบคุมจริยธรรมสื่อ	1.การลงโทษด้วยคำสั่งทางปกครองด้วยการปรับที่กระทำละเมิดสิทธิแหล่งข่าวยังไม่ได้ผล	1.การฟ้องร้องสื่อมวลชนมีค่าใช้จ่ายและเสียเวลา
ด้านการถูกแทรกแซงด้วยสื่อออนไลน์	1.นักข่าวโทรทัศน์พยายามจะนำเสนอให้รวดเร็วใกล้เคียงกับสื่อออนไลน์ 2.สื่อออนไลน์ไม่มีการกำหนดคุณค่าของข่าวและไม่มีการตรวจสอบที่เป็นกระบวนการ	1.นักข่าวโทรทัศน์นำประเด็นในสังคมออนไลน์มานำเสนอโดยขาดการตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมด้านคุณค่าของข่าว 2.ผู้ประกอบการใช้ช่องทางสื่อออนไลน์เพื่อนำเสนอคู่ขนานกับสื่อโทรทัศน์

ตาราง 5.2 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ต่อ)

ประเด็น	ประเด็นที่ตอบเหมือนกันของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นคำตอบเพิ่มเติม
ด้านความต้องการของผู้รับชม	1.การนำเรื่องที่ผู้ใช้สังคมออนไลน์ต้องการทราบมาเป็นประเด็นเพื่อสัมภาษณ์และนำเสนอ 2.ยึดความต้องการของผู้รับชม	1.การไม่ระมัดระวังว่าเรื่องที่ผู้รับชมสนใจอาจจะละเมิดสิทธิบุคคลในข่าว
3. แนวทางการรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์เพื่อปกป้องสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม		
หลักการ 1 ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุล และเป็นธรรม	1.ตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำเสนอ 2.ตรวจสอบว่าเป็นประเด็นสำคัญหรือเป็นประโยชน์ต่อคดีหรือประโยชน์สาธารณะ 3.หลีกเลี่ยงการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเชิงกล่าวหาหรือทำให้เกิดความขัดแย้ง 4.ศึกษาให้เข้าใจกระบวนการในทางนิติธรรม 5.ให้โอกาสผู้ที่ถูกกล่าวหาชี้แจง แสดงหลักฐานหรือพยานที่ผ่านการตรวจสอบว่ามีความน่าเชื่อถือ 6.หลีกเลี่ยงการใช้คำถามจี้ความรู้สึกของเหยื่อหรือครอบครัว	1.หลีกเลี่ยงการนำเสนอความคิดเห็นให้คนดูอนุมานข้อสรุป 2.หลีกเลี่ยงจำลองเหตุการณ์ที่อนุมาน 3.หลีกเลี่ยงการเพิ่มความคิดเห็นและอารมณ์ 6.ควรปรับแก้เนื้อหาหรือลบเนื้อหาที่ละเมิดสิทธิออกจากช่องทางออนไลน์
หลักการ 2 สิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัว	1.ไม่นำเสนอเรื่องส่วนตัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความขัดแย้งในครอบครัว 2.ไม่นำเสนอเรื่องส่วนบุคคลที่ไม่เป็นประโยชน์กับสังคม 3.ไม่นำเสนอข่าวทำร้ายจิตใจของแหล่งข่าวที่กำลังเผชิญความทุกข์ใจ	1.ไม่ทำให้แหล่งข่าวรู้สึกถูกบีบบังคับหรือกดดันหรือเสี่ยงอันตรายต่อชีวิต 2.หลีกเลี่ยงการนำเสนอข้อกล่าวหาร้ายแรงยกเว้นตำรวจแจ้งข้อกล่าวหา 3.การนำเสนอมุ่งป้องกันและเตือนภัยอาชญากรรมเพื่อผลประโยชน์ของสังคม 4.ไม่แอบอัดเสียงสัมภาษณ์ 5.ไม่ถ่ายที่อยู่อาศัย 6.ไม่นำเสนอข้อมูลส่วนตัวหรือภาพญาติ ครอบครัว 7.หากมีการละเมิดสิทธิควรอธิบายหรือแถลงการณ์และสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณะว่าจะไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำ

ตาราง 5.2 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ต่อ)

ประเด็น	ประเด็นที่ตอบเหมือนกันของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ประเด็นคำตอบเพิ่มเติม
หลักการ 3 ความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบ ต่อสังคมและผลกระทบต่อผู้บริโภค	1.สื่อควรนำเสนอเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน 2.หลีกเลี่ยงเรื่องโศกนาฏกรรมเพื่อหาตัวผู้กระทำผิด	1.หลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวอาชญากรรมที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัว สร้างความไม่สงบ สร้างความไม่ปลอดภัย 2.องค์กรที่เกี่ยวข้องเพิ่มการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อมวลชน
หลักการ 6 ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ	1.ไม่เปิดเผยหน้าและข้อมูลเด็ก 2.เลี่ยงการนำเสนอเนื้อหาที่กระเทือนจิตใจหรือความรู้สึกเด็ก ความสัมพันธ์ในครอบครัวและญาติ 3.ไม่นำเสนอเนื้อหาที่ทำให้เด็กตกอยู่ในอันตรายแก่ชีวิต จิตใจหรือดำเนินชีวิต 4.ห้ามสัมภาษณ์เด็กในข่าวอาชญากรรม 5.หากเป็นรายงานข่าว นอกเหนือจากข่าวอาชญากรรม ต้องขออนุญาตผู้ปกครองและใช้คำถามที่เหมาะสม 5.การถามเด็กควรมีนักจิตวิทยาเด็ก หรือจิตแพทย์ให้คำแนะนำ 6.ไม่นำเสนอหรือถามที่ทำให้เด็กเกิดความทรงจำที่ไม่ดีหรือสร้างการจดจำทางที่ไม่ดี	

6. การอภิปรายผล

6.1 การละเมิดสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมในคดีเด็กหญิงบ้านกอกกอกจากการรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์

สื่อนำเสนอข่าวการเสียชีวิตของเด็กหญิงบ้านกอกกอกโดยอภิปรายถึงการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่เลือกนำเสนอข่าวสารที่มีคุณค่าด้านความทันด่วน (Timeliness) เมื่อรับทราบว่าจะเกิดเหตุการณ์เสียชีวิตขึ้นสื่อได้ลงพื้นที่ทำข่าวอย่างรวดเร็วตั้งแต่วันแรกที่เด็กหายตัวไปและรายงานข่าวประเด็นที่เกิดขึ้นรายวันอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องการผลการวิจัยด้านอุปสรรคและข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่สามารถทำตามจริยธรรมสื่อได้เพราะต้องรวดเร็ว เนื่องจากต้องแข่งขันกันเองเพื่อได้ยอดผู้รับชมมากที่สุด คุณค่าด้านผลกระทบของข่าว (Impact or Consequence) มีผลต่อการใช้ชีวิตของคนในชนบทเพราะเป็นเหตุอาชญากรรมและมีเหยื่อเสียชีวิตในพื้นที่ที่มีลักษณะสงบไม่อันตราย และชาวบ้านมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด จึงเกิดความหวาดกลัวและอยากทราบตัวผู้กระทำ คุณค่าด้านความใกล้ชิด (Proximity) และคุณค่าด้านความผิดปกติ (Unusualness) เพราะครอบครัวคนไทยที่อาศัยในพื้นที่ชนบทที่มีความรู้สึกและกายภาพที่ใกล้ชิดกับบุคคลหรือมีลักษณะคล้ายกับชุมชนที่ปรากฏในข่าวและอาจเกิดขึ้นได้ในพื้นที่ที่ตนเองอาศัย คุณค่าด้าน

ความรู้สึก (Emotionally) จากเหตุการณ์เด็กเสียชีวิตเป็นเหตุการณ์ผิดธรรมชาติ ผู้รับชมจึงมีความต้องการอยากรู้ตัวผู้กระทำความผิด คุณค่าด้านความขัดแย้ง (Conflict) จะเห็นได้จากการโต้ตอบระหว่างสองฝ่ายคือพ่อและแม่ของเด็กที่เสียชีวิตที่ต่างสงสัยกันเองว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิต

สื่อมวลชนเป็นผู้กำหนดระเบียบวาระ (Agenda Setting theory) ถือเป็นการสื่อสารด้านข่าวสาร (Information) โดยการเลือกประเด็นสำคัญ (Topic) หรือปัญหา (Issue) ถือเป็นการทำหน้าที่สื่อตามหน้าที่ที่กำหนดสาระในสังคมวิเคราะห์ด้านระยะเวลาจากการนำเสนอเนื้อหาข่าวนี้ในแต่ละตอน พบว่าให้เวลากับการนำเสนอ เริ่มตั้งแต่ 5 นาที จนถึง 1 ชั่วโมง ด้านการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่สื่อมวลชน (Structural Functionalist Approach) (James & Timothy, 1975) สื่อมวลชนทำให้เกิดการรับรู้ในวงกว้างตามโครงสร้างหน้าที่ ตอบสนองความคาดหวังของสังคม ผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวในสังคมในประเด็นการหาคำตอบเพื่อรู้สาเหตุการเสียชีวิตและหาตัวผู้กระทำความผิด โดยตามหลัก Principal Functions of Mass Media for Society ได้ให้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความสัมพันธ์หรือเกี่ยวพัน (Correlation) ให้เกิดการวิจารณ์เหตุการณ์และข่าวสารในแง่สาระมีความเชื่อมโยงแนวคิด Individual Functionalism เรื่องความสูญเสียและสืบหาตัวผู้กระทำความผิด เชื่อมโยงขยายประเด็นจากระดับปัจเจกไปสู่สังคมที่กว้างขึ้น โดยยกเหตุการณ์ที่เกิดเหตุอันตรายเป็นหมู่บ้านที่เงียบสงบ สะท้อนให้เห็นว่าเหตุดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่

การลงพื้นที่ทำข่าวของสื่อมวลชนทั้งสองแห่งได้รับความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์จากครอบครัวของเด็กที่เสียชีวิต ซึ่งวิเคราะห์จากมุมมองเด็กที่เสียชีวิตถือเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยตรงและครอบครัวผู้ใกล้ชิดเป็นเหยื่อที่ได้รับผลกระทบโดยอ้อมโดยเกิดจากการกระทำผิดตามกฎหมายอาญา ต่างเป็นเหยื่อ Innocent victim ที่ไม่ได้ตั้งใจหรือทำให้ตนเองตกเป็นเหยื่อและไม่ได้ตั้งใจเอาตนเองไปอยู่ในเวลาและสถานที่เกิดเหตุ อีกเด็กที่เป็นเพื่อนบ้านที่ปรากฏในข่าวยังไม่บรรลุนิติภาวะร่างกายอ่อนแอ ขาดวุฒิภาวะทางจิตใจและอารมณ์ ขาดการรับรู้การตกเป็นเหยื่อ หรือไม่ได้มีส่วนกับการเกิดเหตุ เมื่อเหยื่ออยู่ในภาวะกำลังทุกข์เศร้าและอ่อนแอจึงง่ายสำหรับการขอสัมภาษณ์จากสื่อมวลชน

การนำเสนอข่าวที่ละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรม เหยื่อเป็นประเภท Innocent Victim เหยื่อจึงไม่ได้ตระหนักถึงการสัมภาษณ์ว่าอาจถูกนำไปเสนอแล้วกลายเป็นความคิดเห็นขึ้นๆ อีกทั้งการจำลองเหตุการณ์เพื่อตั้งสมมติฐาน ทำนายผู้กระทำโดยพิธีไสยศาสตร์ นำเสนอพยานหรือหลักฐานที่ไม่ได้รับการยืนยันจากตำรวจ ความคิดเห็นของแหล่งข่าวเชิงกล่าวหา ล้วนมีผลกระทบต่อบุคคลที่ถูกกล่าวถึง นอกจากนี้ การนำเสนอเรื่องส่วนตัวที่แหล่งข่าวให้ถ่ายทอดด้วยความเต็มใจ เช่น การใช้ชีวิตปกติ การทำพิธีในครอบครัวยังอาศัยความไว้วางใจจากทั้งสองฝ่าย คือสื่อและแหล่งข่าว แล้วตรงกับความสนใจของผู้รับชมจึงยิ่งเพิ่มความสนใจจากผู้รับชมแม้ประเด็นจะไม่มีประโยชน์ต่อสาธารณะ

ประเด็นความขัดแย้งในครอบครัวที่ถูกนำเสนอ เช่น ปัญหาวิวาทกันในอดีตของครอบครัวเหยื่อกับญาติ เรื่องขู่สาวของลุง ไม่เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ ภาพลวงร้องไห้ครวญขณะพบศพหลาน ภาพและข้อมูลส่วนตัวคนในหมู่บ้านที่เคยกระทำความผิดและพันโทษที่ตำรวจเชิญมาสอบถาม ถือเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ไม่ใช่เรื่องคดีโดยตรงเพื่อเสนอข่าวที่พยายามเร้าอารมณ์ให้เกิดความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นและนำเสนออย่างต่อเนื่องระหว่างรอการรวบรวมพยานและหลักฐาน แฉข้อกล่าวหาโดยผู้มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย มีการนำเสนอซ้ำโดยกำหนดเป็นประเด็นวาระที่ต้องนำเสนอมากกว่าข่าวอื่น และมีความถี่สูงกว่าข่าวอื่นในช่วงเวลา 3 เดือนหลังเกิดเหตุ ซึ่งแม้ได้รับความสนใจ แต่กระทบกับความสัมพันธ์ระหว่างญาติของเหยื่อและและชื่อเสียงของผู้ที่เคยถูกดำเนินคดีที่อยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเพียงผู้ที่ตำรวจเชิญมาให้ข้อมูล แต่การนำเสนอเกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาร้ายแรงมักเกิดการตีความและคาดเดาว่าอาจเป็นผู้กระทำความผิด

นอกจากนี้การละเมิดสิทธิเด็กยังพบการใช้ภาพเด็กที่เบลอเฉพาะบริเวณ ใบหน้า โดยเฉพาะพี่สาวของเหยื่อและเด็กในหมู่บ้าน นำเสนอเนื้อหาที่กระทบความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและครอบครัว ความขัดแย้งระหว่างเครือญาติของเหยื่อ การไปขอสัมภาษณ์เด็กที่โรงเรียน การใช้การแอบถ่ายโดยไม่ได้ขออนุญาตสัมภาษณ์แล้วนำตัดต่อประกอบข่าว นำภาพใบหน้าวิเคราะห์ลักษณะ

นิตยสาร คีรติสัมพันธ์ พี่สาวเหี่ยวที่บ้าน เปิดเผยสมาชิกในครอบครัวเหี่ยว กระตุ้นความแตกแยกเกลียดชัง ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของครอบครัวเหี่ยว นำเสนอข้อมูลแวดล้อมสร้างความอันตรายแก่เด็กทั้งพี่สาวของเหี่ยวและเด็กในหมู่บ้านโดยไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กหรือนักจิตวิทยาเด็กมาให้คำปรึกษา ทำให้พี่สาวของเหี่ยวตกอยู่ในภาวะกดดันและเครียด เหี่ยวเป็นเด็กและครอบครัวที่ไม่มีส่วนที่ทำให้เกิดการกระทำผิด มีความอ่อนแอจึงยินยอมให้สัมภาษณ์และยอมให้ถ่ายทอดโดยมิได้ใช้สิทธิในการปฏิเสธให้ความร่วมมือแก่สื่อมวลชนเพราะเห็นว่าอาจช่วยให้ตามหาตัวผู้กระทำผิดได้รวดเร็ว ทั้งสองฝ่ายจึงไม่ได้คาดคิดว่าจะเกิดผลกระทบละเมิดสิทธิแหล่งข่าวได้

การนำเสนอข่าวดึงความสนใจตามทฤษฎีเข็มฉีดยา หรือทฤษฎีการสื่อสารจิ้งหะเดียว หรือทฤษฎีการสื่อสารเล็งเห็นผลด้วยเนื้อหาเหตุการณ์การเสียชีวิตของเด็กหญิงและการนำเสนอข่าวของลุงของเด็กในประเด็นส่วนตัว ทำให้สังคมจดจำ มีผู้ไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่างเข้าไปมีส่วนร่วมกับการสืบหาข้อเท็จจริง เช่น ดารา นักแสดง หมอไสยาศาสตร์ ร่างทรง ทำให้เกิดกระแสสังคม มุ่งความสนใจไปที่เรื่องความขัดแย้งส่วนตัวและเงื่อนไขที่นำไปสู่การแสวงหาคำตอบ จนยุทูปเบอร์เข้าพลิตสื่อออนไลน์ (กรุงเทพฯ, 2564) สื่อยังคงมีอิทธิพล (Effect) ต่อมวลชน (Mass audience) โดยมีข้อค้นพบเป็นปรากฏการณ์ตอบสนอง (Response) ต่อสิ่งเร้า (Stimulus) ที่ได้อธิบายข้างต้น ค้นพบกระบวนการการเกิดวัฒนธรรมมวลชนจากสื่อมวลชน (Mass media) ถูกนำไปผลิตเป็นเพลง (มติชนออนไลน์, 2564) และการผลิตมวลชน (Mass production) กลุ่มคนที่รักลุงของเหี่ยว (แนวหน้า, 2563)

6.2 อุปสรรคและข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อที่ส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรมในคดีเด็กหญิงบ้านกอกกอก

1) สื่อแข่งขันเชิงธุรกิจส่งผลให้นักข่าวต้องมีข่าวรายงานทุกช่วงเวลาตลอดวันและรายงานด้วยความรวดเร็วจึงต้องหาประเด็นหรือการมอบหมายประเด็นจากส่วนกลางเพื่อสร้างความพึงพอใจของผู้รับชมเพื่อมียอดการรับชมสูง

2) สื่อมวลชนกรณีศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมายและการดำเนินของคดีในกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นทำให้ง่ายต่อการระมัดระวังการนำเสนอไม่ให้ละเมิดจริยธรรมวิชาชีพสื่อโทรทัศน์ตามไปด้วย โดยเฉพาะด้านสิทธิเด็ก กฎหมายเกี่ยวกับเด็ก พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็กที่เกี่ยวกับการเปิดเผยภาพ ข้อมูลของเด็กผ่านการเสนอข่าวของสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ทั้งนี้ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะเหยื่อในกรณีศึกษา เป็นเหยื่อที่มีความอ่อนแอ ขาดความรู้และความตระหนักเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัว สิทธิด้านครอบครัว สิทธิของเด็ก ที่จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต จึงไม่กล้าหาญเพื่อปฏิเสธการให้ข่าวแก่สื่อมวลชน

3) การควบคุมด้วยการบังคับใช้กฎหมาย จริยธรรม เพื่อควบคุมจริยธรรมสื่อโดยมี กสทช. เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ผ่านระบบควบคุมตนเองในเชิงจริยธรรมไม่ได้ผล โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เห็นว่าควรเพิ่มโทษเพื่อให้การควบคุมการเสนอข่าวที่มีเนื้อหาละเมิดสิทธิเหยื่ออาชญากรรม เพิ่มโทษปรับ เพิ่มสภาพบังคับของจริยธรรม

4) การนำเสนอข่าวแข่งขันสื่อสังคมออนไลน์ที่รวดเร็วขึ้นและมีการมอบหน้าที่การตัดสินใจร่วมกันระหว่างกองบรรณาธิการและนักข่าวในพื้นที่ทำข่าว ซึ่งส่งผลให้การทำงานของนักข่าวที่อยู่ในพื้นที่ต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอมากขึ้นและเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวกับผู้รับสาร แต่ยังมีข้อควรระวังเพราะพบการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นได้ง่าย ขาดการคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของของผู้ต้องหาหรือผู้เสียหาย โดยเฉพาะการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กมีการละเมิดสิทธิเกิดขึ้นได้ง่ายบนสื่อออนไลน์ ขาดกระบวนการตรวจสอบหรือกลั่นกรองข้อมูลที่มีที่มาจากหลายแหล่งอย่างรอบคอบ อิทธิพลการแข่งขันของสื่อด้านการตลาดเพราะเน้นยอดผู้รับชม ค่านิยมของผู้บริโภคที่สนใจข่าวด้านลบที่ถูกยอมรับเมื่อขาดการหักห้าม ตำนาน รวมทั้งข้อจำกัดของจำนวนบุคลากรที่ต้องปฏิบัติงานจำนวนน้อย

5) การเสนอข่าวเพื่อสนองความต้องการของผู้รับชม ค่านิยมส่วนหนึ่งของสังคมไทย ผู้คนรักความสนุกสนาน ชอบความสบาย ชอบงานพิธีเชื่องช้าคลาไคลชดเชยความเครียด เห็น ชอบการพูดหรือบอกเล่าเกินกว่าความจริง จึงสอดคล้องการนำเสนอเนื้อหาไสยาศาสตร์ของสื่อ

กรณีศึกษาที่นำเสนอเรื่องการทำนาย การทำพิธีร่างทรง การดูดวง ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหยื่อในเชิงความสัมพันธ์และผู้ที่ถูกตั้งข้อสงสัยจากทั้งตำรวจและผู้ชม ผู้รับสารสนใจชาวตำบล เช่น ความก้าวร้าว ความรุนแรง เมื่อนำเสนอด้วยความถี่มากขึ้นจึงกลายเป็นเรื่องปกติและถูกยอมรับ ดังนั้น พฤติกรรมของผู้บริโภคสื่อเหล่านี้ ถูกนำมาเป็นมาตรฐานการกำหนดประเด็นนำเสนอเนื้อหาข่าวเพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้รับชม

6.3 แนวทางการรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์เพื่อปกป้องสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม

1) ความถูกต้องเที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุล และเป็นธรรมของข่าวสาร

ต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลไม่สร้างความเข้าใจคลาดเคลื่อน ข้อมูลด้านคดีต้องได้จากผู้มีหน้าที่โดยตรง งดการนำเสนอหากมีผลกระทบทุกด้านต่อเหยื่อ เลือกระเบิดที่เป็นประโยชน์ต่อคดี ประโยชน์สาธารณะ เลี่ยงสัมภาษณ์ความคิดเห็น ความรู้สึก การจำลองเหตุการณ์ คาดเตาหรือตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับข้อกล่าวหาตามกฎหมาย ใส่คำเตือน อารมณ์ความรู้สึก แก้อาชญากรรมและลบเนื้อหาที่ละเมิดสิทธิออกจากช่องทางออนไลน์ทุกช่องทางเมื่อมีการนำเสนอไม่ถูกต้องหรือคลาดเคลื่อน สอดคล้องผลการศึกษาเรื่อง ข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพในทัศนะผู้สื่อข่าวและผู้รับสาร (ชยตม์ เหมจก, 2544) พบว่า ข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพในทัศนะของผู้สื่อข่าวและผู้รับสารจะต้องเป็นข่าวที่มีผลกระทบและเป็นประโยชน์กับประชาชน เสนอแต่ข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ มีความเป็นกลางและเป็นธรรม และข้อมูลครบถ้วนทั้งรอบด้านและลึก สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนในยุคข่าวสารไร้พรมแดน (พัชรภา เอื้ออมรรณิข, 2561) พบว่าสื่อมวลชนควรนำเสนอด้วยความถูกต้อง ครบถ้วน เชิงลึกแข่งขันกับสื่อออนไลน์ที่บนพื้นฐานจริยธรรม ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้รับสาร สื่อมวลชน และภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงจริยธรรม รู้เท่าทันสื่อ เปิดรับสื่ออย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับแนวทางตามการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยต่อการกำหนดประเด็นข่าวกับคุณค่าทางจริยธรรมของการเสนอข่าวช่อง 9MCOT HD ในยุคดิจิทัล (เยาวลักษณ์ โบราณมูล, 2560) ที่พบว่าบรรณาธิการข่าวต้องรักษาสมดุลระหว่างรายได้กับอุดมการณ์ โดยการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เพื่อความอยู่รอดนั้นต้องไม่ขัดกับอุดมการณ์และจริยธรรมสื่อ เน้นความถูกต้อง เป็นกลาง น่าเชื่อถือ

2) การคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัวอย่างเคร่งครัด

งดการนำเสนอเรื่องความขัดแย้งภายในครอบครัวเว้นเสียแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดพบว่ามีแรงจูงใจอย่างชัดเจน งดการนำเสนอประเด็นที่สร้างผลกระทบ ทำร้ายจิตใจ ความอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียงและไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ งดถามเรื่องความรู้สึกหรือเรื่องที่ส่งผลต่อจิตใจในภาวะที่ตกอยู่ในความเศร้าและอาจส่งผลกระทบต่ออารมณ์ชีวิต งดทำข่าวที่ทำให้เหยื่อหรือครอบครัวเหยื่อตกอยู่ในภาวะบีบบังคับหรือกดดัน ตกอยู่ในความเสียหายที่อันตราย งดอัดเสียงสัมภาษณ์ แอบถ่าย ไม่เข้าไปในเคสสถานแหล่งข่าวโดยไม่ขออนุญาต ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของครอบครัวเหยื่อญาติ ครอบครัวหรือผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง หากมีการละเมิดสิทธิควรอธิบายหรือแถลงการณ์ขอโทษ สอดคล้องกับแนวทางที่พบจากการศึกษาเรื่อง สื่อมวลชนกับการเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้ตกเป็นข่าว (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี, 2559) การเสนอข่าวหรือภาพข่าวผู้ต้องสงสัยผู้ต้องหา จำเลย และผู้เสียหาย ในคดีอาญาพึงงดเว้นการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลและภาพข่าวที่แสดงอัตลักษณ์ของบุคคลที่เป็นเพียงผู้ต้องสงสัย ไม่นำเสนอภาพข่าวเครื่องพันธนาการ งดใช้ถ้อยคำในการนำเสนอข่าวเชิงตัดสินหรือเกินข้อเท็จจริงที่ชี้ว่าผู้ต้องหากระทำผิดไปแล้ว หรือประณามชี้้นำให้เกิดการดูหมิ่น เกลียดชัง และระมัดระวังการนำเสนอข่าวจากสำนวนคดีซ้ำเติมความทุกข์ของผู้เสียหาย

นอกจากนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ยังเรียกร้องแนวทางที่สอดคล้องกับผลการศึกษา (ไทยโพสต์, 2565) จากสาเหตุที่พบว่าตำรวจและสื่อละเมิดสิทธิมนุษยชน ปมจับกุมคดีค้าประเวณี นำผู้ต้องหาหรือจำเลยมาแถลงข่าวและทำแผนประกอบคำรับ

สารภาพว่า เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมควรกำกับสื่อมวลชนประเด็นสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว โดยยึดมั่นระเบียบ คำสั่ง หรือแนวปฏิบัติ กำหนดพื้นที่เฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ โดยวางแนวกันป้องกันมิให้สื่อมวลชนและประชาชน สร้างความตระหนักถึงการทำข่าวชีวิตส่วนบุคคล ไม่เปิดช่องทั้งชื่อและสกุลหรือข้อมูลอื่นใดที่ทำให้ล่วงรู้ตัวตนของผู้ต้องหาหรือคนในครอบครัวและไม่ให้ถ่ายภาพข่าวในขณะที่ผู้ต้องหาอยู่ระหว่างการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ คำนี้ถึงการให้ข้อมูลให้ตรงตามหลักสัดส่วนกับเหตุผลความจำเป็นในการรายงานผู้ต้องหาที่ยังไม่ถูกตัดสินความผิด ไม่ให้กระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศชื่อเสียง อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน สื่อยังต้องข้อสัตย์ต่อแหล่งข่าว (ประชาไท, 2563) ด้วยการแจ้งให้ทราบเรื่องการบันทึกเทป ชื่อรายการ วันและเวลาในการออกอากาศ หากมีความจำเป็นต้องปิดบังต้องพิสูจน์ว่าเพื่อประโยชน์สาธารณะ และหากมีความจำเป็นต้องบันทึกเทปกลับเพื่อให้ได้บรรยากาศตามเนื้อหา ก่อนนำไปออกอากาศ ควรขอความเห็นชอบจากบุคคลที่ถูกบันทึกเทป คำนี้ถึงสัดส่วนกับเหตุผลความจำเป็นและกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและสิทธิในเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลอันขัดต่อหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครอง

3) คำนี้ถึงการใช้อิสระทางวิชาชีพ ยึดความรับผิดชอบต่อสังคม และระมัดระวังผลกระทบต่อผู้บริโภค

การนำเสนอข่าวอาชญากรรมสื่อควรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน ป้องกันเหตุเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและเสริมสร้างความสงบสุข คำนี้ประเด็นประโยชน์กับสาธารณะไม่นำเสนอเรื่องไสยศาสตร์โง่กับคดี และเนื้อหาที่ส่งผลกระทบทางลบต่อสูญเสีย ไม่สร้างความขัดแย้งหรือเนื้อหาความรุนแรง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มมาตรการกำกับดูแลสื่อมวลชนต้องสร้างความเข้าใจแก่สื่อมวลชนเกี่ยวกับกรอบจริยธรรมวิชาชีพและแนวปฏิบัติเพื่อปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง การกำกับดูแลสื่อผ่านกลไกของรัฐในการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนตามแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อของแผนปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (จารุภา, 2562) ที่พบว่า สื่อมวลชนต้องการให้สภาวิชาชีพฯ ส่งเสริมการกำกับดูแลกันเอง คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน ทำหน้าที่อย่างโปร่งใส เท่าเทียม เป็นกลาง และเป็นธรรม ภาครัฐต้องส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่แทรกแซง มีประชาชนเป็นผู้ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องกำกับดูแลกันเอง อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการทำหน้าที่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนที่ร่วมมือกับคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำกับดูแลสื่อมวลชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสร้างแรงจูงใจให้สื่อมวลชนทำหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ประชาชนซึ่งเป็นปลายทางของการรับสารก็มีส่วนอย่างมากที่จะกระตุ้นให้สื่อปรับตัวในการทำงาน (ขวรงค์ ลิ้มปิทมปาณี, 2559) จากแรงกดดันจากกลุ่มผู้บริโภคข่าวสาร ผู้ชมต้องร่วมกันแสดงท่าทีให้สื่อตระหนักด้วยวารสนิยมในการบริโภคข่าวสารของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงโดยการเนื้อหาสาระเชิงลึกมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นว่าการจะปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชนจึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย และยังสามารถร้องเรียน หากสื่อมวลชนฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กสามารถไปกล่าวโทษต่อนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับสื่อมวลชนได้ (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์, 2558)

4) การปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ

การนำเสนอข่าวอาชญากรรมต้องไม่เปิดเผยและข้อมูลของเด็ก เรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวและญาติ ที่มีผลกระทบต่อจิตใจและความปลอดภัยของเด็กหรือทำให้เด็กต้องพบกับความลำบากในการเจริญเติบโตและเรียนรู้แม้ต้องขออนุญาตผู้ปกครอง หากเป็นข่าวที่ไม่ใช่ข่าวอาชญากรรมต้องไม่ถามกระทบความรู้สึก กระทบความสัมพันธ์ครอบครัวและเครือญาติ ไม่กดดัน บังคับ หรือเสนอเนื้อหาข่าวที่สร้างความทรงจำทางลบสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ได้แก่ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 วางหลักการในมาตรา 76 ที่ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมเด็กหรือเยาวชน หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีหรืออนุญาตให้มีหรือยินยอมให้มีการถ่ายภาพหรือบันทึกภาพเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดเว้นแต่ประโยชน์เพื่อการสอบสวนและมาตรา

130 ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือในทางพิจารณาตัดสินของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัวชื่อตัว หรือชื่อสกุล ของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดหรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น แต่มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาลหรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้คุ้มครองไปถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กเพราะจะสามารถเชื่อมโยงไปถึงเด็กได้ แต่กฎหมายฉบับนี้บังคับใช้ทั่วไปและยังไม่มีกฎหมาย พระราชบัญญัติหรือกรอบจริยธรรมที่เป็นหลักปฏิบัติเฉพาะของสื่อมวลชน

หลักการและแนวทางการนำเสนอข่าวที่มีเด็กอยู่ในข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ถูกกล่าวถึง โดยสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ เรื่อง การเสนอข่าว ความคิดเห็น และภาพเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นกรอบจริยธรรมของสื่อ เพื่อความถูกต้องและเหมาะสม ที่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน (สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ, 2565) การนำเสนอข่าวเด็กนั้นต้องไม่เปิดเผยชื่อ ชื่อสกุล ภูมิลำเนาที่อยู่ของเด็กและเยาวชน รวมทั้งชื่อ ชื่อสกุลและภูมิลำเนาที่อยู่ของบิดา มารดา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน รวมทั้งสิ่งที่ทำให้รู้หรือสามารถรู้ถึงตัวเด็กและเยาวชนได้ เช่น ข้อมูลสถานศึกษาหรือที่ทำงาน โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียงเกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็กและเยาวชน หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เว้นแต่การเผยแพร่ข้อมูลนั้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือเพื่อประโยชน์ต่อการติดตามตัวเด็กและเยาวชนในกรณีที่เด็กและเยาวชนนั้นสูญหายไป และไม่ส่งผลกระทบในทางลบแก่เด็กและเยาวชน ต้องไม่ล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัว หรือชีวิตครอบครัวของเด็กและเยาวชน แม้ว่าจะได้รับความยินยอมจากเด็ก เยาวชน หรือผู้ปกครองก็ตาม ต้องไม่นำเสนอภาพลามก อนาจาร โป๊เปลือย อวดดี ของเด็กและเยาวชน พึงระมัดระวังการนำเสนอข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็นและเนื้อหาทั่วไป ที่อาจส่งผลกระทบทางลบต่อชีวิตของเด็กและเยาวชน ไม่ว่าการนำเสนอดังกล่าวจะมีเจตนาดีต่อเด็กและเยาวชน หรือไม่ก็ตาม พึงระมัดระวังการถ่ายภาพ และนำเสนอภาพเด็กและเยาวชน ในพื้นที่สาธารณะ ควรขออนุญาตผู้ที่อยู่ในภาพหรือผู้ปกครองทุกครั้ง รวมทั้งระมัดระวังการนำเสนอภาพประกอบข่าว เนื้อหาข่าว การแสดงความคิดเห็น เนื้อหาเชิงลบ โดยที่ผู้ปรากฏในภาพนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือหากต้องนำเสนอภาพควรใส่ข้อความหรือคำชี้แจงให้เห็นว่า บุคคลในภาพไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าว สำหรับมาตรการเยียวยาหรือลบข้อมูลที่สร้างผลกระทบทางลบแก่เด็กและเยาวชน ต้องนำออกจากช่องทางออนไลน์ หรือชี้แจงเพื่อเยียวยาเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เสียหายที่เป็นเด็กและเยาวชน เพราะสื่อที่ถูกนำเสนอในรูปแบบออนไลน์จากสถานีโทรทัศน์ จะปรากฏคงทนถาวรอยู่จึงระบุแนวปฏิบัติให้ทันกับยุคดิจิทัล

ผลการศึกษายังสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสำหรับสื่อมวลชน ขององค์การหนังสือพิมพ์แห่งชาติในจัมไคว ในข้อ 9 ห้ามสื่อมวลชนเปิดเผยชื่อ ถ่ายภาพหรือสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 16 ปีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีล่วงละเมิดทางเพศ คดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม รวมทั้งไสยศาสตร์ ลัทธิต่างๆ ทั้งในฐานะผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ และพยาน โดยมีจริยธรรมที่ชื่อ Kenya Code: Code of Conduct for Journalists and the Mass Media ในข่าวอื่น ๆ เด็กจะต้องไม่ถูกสัมภาษณ์หรือถ่ายรูป โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ห้ามติดต่อหรือถ่ายภาพเด็กที่โรงเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจในโรงเรียน (Accountable Journalism Site, n.d.b) ส่วนประเทศจาเมกากำหนดว่า ให้หลีกเลี่ยงการถ่ายรูปหรือสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในสถานที่เกิดเหตุอาชญากรรมและทุกสถานการณ์ทั้งคดีละเมิดทางเพศและคดีอาชญากรรมร้ายแรง รวมทั้งคดีอาญา (Media Association of Jamaica and the Press Association of Jamaica, 2010)

ในด้านจริยธรรมของสื่อในอังกฤษที่ได้ศึกษามานั้นพบว่ามีความสอดคล้องกับแนวทางที่พบจากการศึกษาวิจัยคือ ไม่สัมภาษณ์หรือถ่ายภาพเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปีที่เป็นเรื่องส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง รวมถึงไม่ถ่ายภาพเด็กที่สถานศึกษาโดยไม่ได้รับ

อนุญาตจากเจ้าหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับกรณีที่นักข่าวฝ่าฝืนจริยธรรมโดยไปโรงเรียนเพื่อขอสัมภาษณ์เด็ก สื่อมวลชนต้องไม่ระบุรายละเอียดข้อมูลของเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี ที่เกี่ยวข้องกับคดีทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นเหยื่อ พยาน หรือจำเลย ในการแถลงข่าวกรณีที่มีความผิดทางเพศต่อเด็กสามารถระบุตัวตน ผู้ที่บรรลุนิติภาวะได้ ห้ามใช้คำว่าร่วมประเวณีในข่าวเด็ก ควรใช้การอธิบายว่าการกระทำผิดทางเพศต่อเด็กเป็นอาชญากรรมร้ายแรง ห้ามระบุตัวตนของเด็กในคดีทางเพศ ไม่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกกล่าวหาและเด็ก (Accountable Journalism Site, n.d.a)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักการรายงานข่าวขององค์การกองทุนเด็กระหว่างประเทศของสหประชาชาติที่กำหนดว่าสื่อต้องเคารพสิทธิความเป็นมนุษย์ของเด็ก ให้สิทธิส่วนตัวและปกป้องข้อมูลเด็ก ปกป้องผลประโยชน์ของเด็ก ให้เด็กตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ตนเอง ระวังผลกระทบที่เกิดจากการรายงานข่าวเด็ก ไม่นำเสนอภาพที่ทำให้เด็กและบุคคลใกล้ชิดอยู่ในอันตราย (The United Nations International Children's Emergency Fund, n.d.)

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 แนวทางการรายงานข่าวของสื่อโทรทัศน์เพื่อปกป้องสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม

7.1.1 ความถูกต้อง เที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุลและเป็นธรรมของข่าวสาร

1) ด้านเนื้อหาเสนอเฉพาะข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ข้อมูลด้านคดีต้องได้จากผู้มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย โดยหากข้อมูลใดนำเสนอแล้วกระทบกับเหยื่อจะต้องงดการนำเสนอเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อเหยื่อ

2) การเลือกประเด็นนำเสนอต้องเป็นประโยชน์ต่อคดี หรือประโยชน์สาธารณะ

3) ไม่สัมภาษณ์ความคิดเห็น ทดลอง จำลองเหตุการณ์เพื่อคาดเดาหรือตั้งสมมติฐานหาผู้กระทำความผิด หากเกิดขึ้นต้องให้โอกาสผู้ที่ถูกกล่าวหาชี้แจง

4) ศึกษาองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม อำนาจและหน้าที่ของบุคลากร หน่วยงาน ต้องมีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้านสิทธิเด็ก ด้านสิทธิส่วนบุคคล กฎหมายเบื้องต้น

5) ต้องตรวจสอบ วิเคราะห์ ความน่าเชื่อถือของหลักฐานหรือพยาน นอกเหนือจากที่ได้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่

6) ไม่นำเสนอโดยใส่น้ำเสียง อารมณ์ ความรู้สึก ไม่ใช่คำถามเล่นความรู้สึกของเหยื่อหรือครอบครัว

7) ต้องแก้ไขเนื้อหาและลบเนื้อหาที่ละเมิดสิทธิออกจากช่องทางออนไลน์ทุกช่องทางหากมีการนำเสนอแล้วเกิดความผิดพลาด

7.1.2 การคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัวอย่างเคร่งครัด

1) การเสนอข่าวอาชญากรรมต้องไม่นำเสนอเรื่องภายในครอบครัว สร้างความไม่สบายใจหรือความขัดแย้ง หากเป็นกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดพบว่ามีแรงจูงใจจากความขัดแย้งในครอบครัว เครือญาติ ห้ามนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาที่จะสร้างผลกระทบทำร้ายจิตใจ ความอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียงและไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

2) ไม่ถามเรื่องความรู้สึกหรือเรื่องที่ส่งผลต่อจิตใจในภาวะที่ตกอยู่ในความเศร้า

3) ไม่ทำข่าวที่ทำให้เหยื่อหรือครอบครัวเหยื่อตกอยู่ในภาวะบิบบังคับ กดดัน หรืออันตราย

4) ห้ามแอบอัดเสียงสัมภาษณ์ ห้ามแอบถ่ายและห้ามถ่ายโดยใช้เทคนิคหรือมุกกล้องโดยไม่ให้รู้ตัวหรือโดยไม่ขออนุญาต

- 5) ไม่เข้าไปในเคหสถานแหล่งข่าวโดยไม่ขออนุญาต
- 6) ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือภาพของครอบครัว ญาติหรือผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง
- 7) หากมีการละเมิดสิทธิควรแสดงความรับผิดชอบ ด้วยการอธิบายหรือแถลงการณ์ขอโทษและสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณะว่าจะไม่ให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกัน

7.1.3 คำนึงถึงการใช้อิสระทางวิชาชีพ ยึดความรับผิดชอบต่อสังคมและระมัดระวังผลกระทบต่อผู้บริโภค

- 1) การนำเสนอข่าวอาชญากรรมสื่อควรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อป้องกันเหตุ เสริมสร้างความปลอดภัยแก่สังคม ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน ประโยชน์สาธารณะและสิทธิเหยื่ออาชญากรรม
- 2) ไม่นำเสนอเรื่องโศกนาฏกรรมหรือคนดังที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดี ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้สูญเสีย สร้างความเข้าใจผิดแก่สังคม สร้างความขัดแย้งในสังคม
- 3) ไม่สร้างความขัดแย้งหรือมีเนื้อหาความรุนแรง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มมาตรการกำกับดูแลสื่อมวลชน ต้องสร้างความเข้าใจแก่สื่อมวลชนเกี่ยวกับกรอบจริยธรรมวิชาชีพ และแนวปฏิบัติเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน

7.1.4 การปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ

- 1) การนำเสนอข่าวอาชญากรรมต้องไม่เปิดเผยหน้า ไม่สัมภาษณ์ ไม่เปิดเผยข้อมูลของเด็ก ข้อมูลสถานศึกษา ภาพประกอบที่เชื่อมโยงถึงเด็ก อาจส่งผลกระทบต่อเด็ก
- 2) ไม่เสนอเนื้อหาที่กระทบจิตใจหรือความรู้สึก เรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ญาติ เนื้อหาที่ทำให้เด็กตกอยู่ในอันตรายแก่ชีวิต เหยื่อความลำบาก ขัดขวางการเติบโตและการเรียนรู้
- 3) หากเป็นรายงานข่าวนอกเหนือจากข่าวอาชญากรรมต้องขออนุญาตผู้ปกครอง
- 4) ต้องไม่ใช้คำถามที่กระทบความรู้สึก ความสัมพันธ์ครอบครัวและเครือญาติ ไม่กดดัน บังคับ บีบบังคับ คำถามเชิงสอบสวน เนื้อหาที่สร้างความทรงจำเลวร้ายหรือตีตราเด็กทางลบ
- 5) ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 แนวปฏิบัติจากสภาวิชาชีพ แนวปฏิบัติตามจริยธรรมด้านอื่น ๆ ที่ปกป้องสิทธิเด็กและเยาวชนไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเด็ก

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) ควรมีการควบคุมสถานโทรทัศน์ให้ปฏิบัติตามจริยธรรมอย่างเคร่งครัดด้วยการสร้างบทกำหนดโทษและลงโทษเพียงพอที่จะยับยั้งให้สื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีความเป็นมืออาชีพ และยังสามารถขับเคลื่อนธุรกิจขององค์กรได้อย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรม ไม่สร้างผลกระทบทางลบต่อทั้งระดับบุคคลและสังคม ทุกวัย โดยมาตรการควบคุมจะต้องไม่จำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชนในการทำหน้าที่เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ ความบันเทิง จรรโลงสังคม มีการจัดอบรมภาคบังคับ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและปฏิบัติงานด้านสื่อมวลชนโทรทัศน์ทุกคนต้องเข้าอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้และจิตสำนึกด้านจริยธรรมและมีการติดตามการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายทางสังคมสร้างสรรค์สื่อด้านข่าวสารอย่างสร้างสรรค์ ทันสมัย

สถานโทรทัศน์แต่ละสถานีต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับจริยธรรมของ กสทช. โดยละเอียดและมีการดำเนินการทางวินัยหากเกิดการละเมิดจริยธรรมเกิดขึ้น มีการเยียวยาเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการนำเสนอข่าวที่ขัดแย้งความเสียหายได้อย่างเหมาะสม

7.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ระยะแรก หลังพบปัญหาว่ามีการฝ่าฝืนจริยธรรมละเมิดสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม ต้องแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายของเหยื่อหรือบุคคลที่อยู่ในข่าวให้เร็วที่สุดด้วยการแก้ไขเนื้อหาอย่างชัดเจนและทั่วถึง มิให้เกิดผลกระทบในวงกว้างและนำเนื้อหาที่ผิดพลาดออกจากระบบการออกอากาศและระบบออนไลน์ให้เร็วที่สุด เยียวยาด้านผลกระทบด้วยเงินชดเชยเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตบนผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างราบรื่น มีการขอโทษอย่างจริงใจและยอมรับความผิดพร้อมแก้ไขให้ถูกต้อง

ระยะที่สอง นำบทเรียนที่เกิดขึ้นวิเคราะห์ถึงโครงการของข้อกำหนดหรือแนวทางการปฏิบัติ การทำงาน โดยสร้างเป็นกรอบหรือแนวปฏิบัติของสถานีโทรทัศน์ตนเองผ่านกรรมการที่ถูกตั้งขึ้นโดยเฉพาะ เพราะวางหลักหรือบรรจุเข้าเป็นแนวปฏิบัติด้านใดด้านหนึ่ง มีการประเมินความเสี่ยงที่โอกาสจะเกิดและวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ เพื่อกำหนดการดำเนินการทางวินัยที่เป็นระบบและประกาศให้ทั่วกันทั้งองค์กรให้ยอมรับและพร้อมปฏิบัติ

ระยะที่สาม คือการกำกับ ติดตาม ประเมินผล รวบรวมสถิติเพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดรายเดือน รายปี เพื่อพัฒนาพร้อมกับการพัฒนาการนำเสนอในแต่ละรูปแบบของรายการ โดยเฉพาะรายการข่าวมานำเสนอข้อเท็จจริงเป็นหลัก นำผลการประเมินโดยเฉพาะด้านที่มีความเสี่ยงและความผิดพลาดสูงที่สุดมาจัดเป็นการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองในองค์กรและมีการทดสอบ การประเมินผลการสร้างแรงจูงใจในองค์กรเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติตาม ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้ธุรกิจตนเองเติบโตอย่างยั่งยืนในสังคมที่สงบสุข

8. เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจ. (2564). '40 ยูทูบเบอร์' ปักหลักบ้านลงทุน ท้าคัลป์สร้างรายได้ บางรายได้หลายหมื่นต่อเดือน. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/business/916592>
- จารุภา ตวงสิทธิพันธ์. (2562). การกำกับดูแลสื่อผ่านกลไกของรัฐในการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนตามแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อของแผนปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชยุตม์ เหมจก. (2544). ข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพในทัศนะผู้สื่อข่าวและผู้รับสาร (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. (2559). สื่อมวลชนกับการเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้ตกเป็นข่าว (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- ไทยรัฐ. (2563). พบแล้ว "น้องชมพู" ด.ญ.3 ขวบหายตัวปริศนา ถูกฆ่าเปลี่ยนกลางป่า ลึก 2 กม. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/crime/1844578>
- นิวทีวี. (2564). บรรยายคดีการทำข่าวคดีน้องชมพูบิดเบือนชี้นำ. สืบค้นจาก <https://www.newtv.co.th/news/63094>
- แนวหน้า. (2563). ลงพลป่าแต่นิยมแค้นปรีFCส่งกระเป๋าทูครั้งแสนให้เป็นของขวัญ. สืบค้นจาก <https://www.naewna.com/likesara/531410>
- ประชาไท. (2563). กสม.แนะสื่อบันทึกภาพเสียงแหล่งข่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการละเมิดสิทธิฯ. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2020/03/86653>
- ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ. (2558). สื่อกับการละเมิดสิทธิเด็ก: การปฏิรูปกลไกการกำกับดูแล. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้าฯ.
- พัชรภา เอื้ออมรานิซ. (2561). รายงานวิจัยเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนในยุคข่าวสารไร้พรมแดน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พีพีทีวี. (2563ก). ลงพลทำแม่ น้องชมพู ให้เอาความจริงทั้งหมดมายืนยัน. สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/129051>
- พีพีทีวี. (2563ข). พ่อแม่ น้องชมพู ร้อง กมธ. ถูกสื่อคุกคาม แอบสัมภาษณ์สะดัก. สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/129864>

- ภัสวลิ นิติเกษตรสุนทร. (2547). *เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์ หน่วยที่ 1-7* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มติชนออนไลน์. (2564). *เปิดใจพิมพ์เจ้าเจ้าของเพลงอยากเป็นป่าต้นแฟนลุงพล . สืบค้นจาก* https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_2756452
- ยุพดี ฐิติกุลเจริญ. (2537). *ทฤษฎีการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: งามคำแหง.
- เยาวลักษณ์ โบราณมูล. (2560). *ปัจจัยต่อการกำหนดประเด็นข่าวกับคุณค่าทางจริยธรรมของการเสนอข่าวของ 9MCOTHD ในยุคดิจิทัล* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- รุจน์ โกมลบุตร. (2560). *รายงานวิจัยเรื่องผลกระทบของแหล่งข่าวที่ถูกสื่อมวลชนละเมิดสิทธิ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เวิร์คพอยท์ทูเดย์. (2563). *นักวิชาการ เรียกร้องสังคมบอยคอตสื่อนำเสนอข่าวน้องชมพู ชี้ตั้งผู้เสียหายรับใช้เรตติ้ง*. สืบค้นจาก <https://workpointtoday.com/chompoo/>
- ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด. (2561). *ตำราเหี่ยวอาชญากรรม: สิทธิและการช่วยเหลือเยียวยา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ. (2562). *แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน พ.ศ. 2562*. สืบค้นจาก <https://www.presscouncil.or.th/regulation/64>
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2560). *สื่อในศตวรรษที่ 21 (2): ความท้าทายจากการแข่งขัน และพฤติกรรมผู้บริโภค*. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/2017/08/competition-and-consumer/>
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2563). *รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติครั้งที่ 17/2563*. สืบค้นจาก www.nbt.go.th/getattachment/Information/cabinet/รายงานการประชุม-กสทช/สรุปมติที่ประชุม-กสทช-2563/47692/รายงาน-กสทช-17-63.pdf?lang=th-TH
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2559). *คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (Ethical Guideline and Self-regulation for Broadcasting)*. สืบค้นจาก <https://www.nbt.go.th>
- สุดสงวน สุธีสร. (2546). *อาชญาวิทยาและงานสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรินทร์ทีวี. (2563). *หมอธรรมแสดงฤทธิ์บอกเลข ชี้เป้าใครฆ่าชมพู สี่ลองของเจอหินหนักฉับพลัน*. สืบค้นจาก <https://www.amarintv.com/news/detail/36262>
- Accountable Journalism Site. (n.d.). *British National Union of Journalists: British national union of journalists code of conduct*. Retrieved from <https://accountablejournalism.org/ethics-codes/british-national-union-of-journalists>
- Accountable Journalism Site. (n.d.). *Code of Conduct for Journalists and the Mass Media*. Retrieved from <https://accountablejournalism.org/ethics-codes/Kenya-Mass-Media>
- Federal Communications Commission. (n.d.). *About the FCC Overview*. Retrieved from <https://www.fcc.gov/about/overview>
- Independent Broadcasting Authority. (1977). *Television and radio: IBA guide to independent broadcasting*. Retrieved from <https://catalogue.nla.gov.au/Record/1195655>

- James A. A., & Timothy P. M. (1975). *Functionalism and the mass media*. Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08838157509363766>
- Mc Quail, D. and Windahl, S. (1993). *Communication Models for the Study of Mass Communications*. London: Longman.
- Meadows, R. (2007). *Understand Violence and Victimization* (4th ed). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Mencher, M. (1997). *News Reporting and Writing* (7th ed). N. P.: McGraw-Hill.
- Mendelsohn, B. (1976). *Victimology and contemporary society's trends*. Retrieved from https://books.google.co.th/books/about/Victimology_and_Contemporary_Society_s_T.html?id=ZbgxngEACAAJ&redir_esc=y
- Press Association of Jamaica. (2010). *Code of Practice for Jamaican Journalists and Media Organisations*. Retrieved from <http://pressassociationjamaica.org/wp-content/uploads/2010/07/Code-for-Media-Practitioners.pdf>.
- Robert Ezra Park. (1979). *Theory of News, Public Opinion and Social Control Journalism Monographs No. 64*. USA: The Education Resources Information Center.
- The United Nations International Children's Emergency Fund. (n.d.). *Guidelines for journalists reporting on children*. Retrieved from <https://www.unicef.org/eca/media/ethical-guidelines>
- United Nations. (1985). *Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power*. Retrieved from <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-basic-principles-justice-victims-crime-and-abuse>
- Von Hentig, H. (1948). *The Criminal and His Victim: Studies in the sociobiology of crime*. New Haven: Yale